

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

14 Σεπτεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3902

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 697/2019*

Λήψη απόφασης επί της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης Α.1 - Α.1.1 που προβλέπεται στην υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος, προκειμένου η Επιτροπή, δυνάμει του όρου Α.1.2 της ίδιας απόφασης, να αποφανθεί υπέρ της άρσης ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 22α Οκτωβρίου 2019, ημέρα Τρίτη και ώρα 14:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιανός

Μέλη: Παναγιώτης Φώτης (Εισηγητής),

Ιωάννης Στεφάτος,

Μαρία Ιωαννίδου,

Μαρία - Ιωάννα Ράντου,

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Μιχαήλ Πολέμης, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Ιωάννη Πετρόγλου

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα

Η Αντιπρόεδρος δεν συμμετείχε λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης Α.1 - Α.1.1 που προβλέπεται στην υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και των συνθηκών

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε τρεις, επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: 1) Έκδοση για το ΦΕΚ, 2) Έκδοση για την «ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε.» και 3) Έκδοση για την «ΜΕΒΓΑΛ Α.Ε.». Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 54/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

ανταγωνισμού στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος, προκειμένου η Επιτροπή, δυνάμει του όρου Α.1.2 της ίδιας απόφασης, να αποφανθεί υπέρ της άρσης ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης.

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ηλιάνα Κούτρα με αναπληρώτρια αυτής τη Ευαγγελία Ρουμπή.

Στη συζήτηση της υπόθεσης τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: α) η εταιρεία ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ με τους [...] μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Νικολάου Κοσμίδη, Αναστασίας Σταυροπούλου και Ματίνας Κρέστα και β) η εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ με τον [...] μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Γεωργίου Γουλιέλμου.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε ο Εισηγητής της υπόθεσης, Παναγιώτης Φώτης, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αρ. 5473/4.9.2019 γραπτής Εισήγησης επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισήγηση, την παράταση της ισχύος της δέσμευσης Α.1 - Α.1.1 που προβλέπεται στην υπ' αρ. 650/2017 απόφαση για δύο ακόμα έτη, ήτοι από την 21.10.2019 έως την 20.10.2021.

Κατά τις ως άνω συνεδριάσεις οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των εμπλεκόμενων μερών, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις, που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη την 18η Δεκεμβρίου 2019, (ημέρα Τετάρτη και ώρα 9:30 π.μ.), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων της, με τη συμμετοχή του Εισηγητή της υπόθεσης, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη την έκθεση του αρμόδιου Εισηγητή, όλα τα στοιχεία του φακέλου της ανωτέρω υπόθεσης, τις απόψεις που διατυπώθηκαν εγγράφως με το υπόμνημα και που κατέθεσαν και προφορικώς κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο, ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Ι ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Την 15.2.2017 η εταιρεία «ΔΕΛΤΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» και με διακριτικό τίτλο «ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε.» (εφεξής και «ΔΕΛΤΑ») και η [...] (εφεξής και η «Οικογένεια Χατζάκου»)

γνωστοποίησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ»), σύμφωνα με τα οριζόμενα των παρ. 1-3 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, την απόκτηση κοινού ελέγχου επί της εταιρείας «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ - ΜΕΒΓΑΛ - ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής και «ΜΕΒΓΑΛ»).

2. Κατά την εξέταση της προαναφερθείσας γνωστοποίησης, διαπιστώθηκε από την ΕΑ ότι σε ορισμένες από τις επιμέρους αγορές στις οποίες αυτή αφορούσε προκαλούνταν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό της με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, η ΕΑ με την υπ' αρ. 650/2017 απόφασή της¹ έκρινε ότι προκειμένου να διασφαλιστεί το συμβατό της συγκέντρωσης με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού και να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα πράξη προσήκε η ανάληψη δεσμεύσεων από τις ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ ως προς την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, με στόχο αφενός την ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των γαλακτοπαραγωγών έναντι της νέας οντότητας και αφετέρου τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανταγωνιστών της νέας οντότητας στις αγορές επόμενου σταδίου σε επαρκείς ποσότητες πρώτης ύλης με ανταγωνιστικούς όρους (βλ. Ενότητα Ι.2 της παρούσας)².

3. Η παρούσα απόφαση αφορά στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης Α.1 - Α.1.1. και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, δυνάμει του όρου Α.1.2 της ίδιας απόφασης ώστε να αποφανθεί υπέρ της παράτασης ή της άρσης της ως άνω δέσμευσης. Ειδικότερα, με την παρούσα απόφαση η ΕΑ αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της δέσμευσης περί ελάχιστης εγγυημένης τιμής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και σε καμία περίπτωση δεν κρίνει την ουσία της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της και ούτε ερευνά τη δυνατότητα τροποποίησης των αναληφθεισών δεσμεύσεων από τις ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, όπως, π.χ., να περιλαμβάνονται ή να εξαιρούνται από τη δέσμευση Α.1 - Α.1.1. νομοί και περιοχές ή η ανάληψη δεσμεύσεων από τις ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ για όλη την ελληνική επικράτεια. Συναφώς, στο υπ' αρ. 567/20.10.2019 υπόμνημα των μερών (σελ. 4-5) γίνεται λόγος για μη ορθή οριοθέτηση της σχετικής προϊόντικής και γεωγραφικής αγοράς στην υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της. Ωστόσο, εκτός του ότι με την παρούσα δεν επιχειρείται, κατά τα ανωτέρω, η κρίση της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της ΕΑ, επισημαίνεται ότι οι δεσμεύσεις προσφέρθηκαν από τα μέρη και, ως εκ τούτου, τα τελευταία αποδέχτηκαν το περιεχόμενο τόσο της υπ' αρ. 3608/26.6.2017 Εισήγησης, όσο και της ανωτέρω απόφασης της ΕΑ σχετικά με την οριοθέτηση της σχετικής προϊόντικής και γεωγραφικής αγοράς.

¹ Σχετ. η απόφαση της ΕΑ 650/2017, παρ. 171.

² Όσον αφορά την αγορά σοκολατούχου γάλακτος η ΕΑ έκρινε με την ίδια απόφαση της ότι η από 15.2.2017 γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, λόγω της ισχυρής θέσης της νέας οντότητας στη συγκεκριμένη αγορά και για το λόγο αυτό έκρινε αναγκαία την επιβολή κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.

1.1 Η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ

4. Η ΕΑ με την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της έκρινε ότι η αγορά προμήθειας νωπού γάλακτος διακρίνονται ανάλογα με το είδος της (π.χ. πρόβειο, αγελαδινό, γίδινο), δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε κατηγορίας γάλακτος, όπως για παράδειγμα της εποχικότητάς τους και της κατά προορισμό τελικής χρήσης τους (π.χ. εμφιάλωση, τυροκόμιση, παραγωγή γιαούρτης). Τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά κάθε είδους γάλακτος καθιστούν έκαστη κατηγορία μη εναλλάξιμη, τουλάχιστον για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων³. Ως εκ τούτου, και λόγω των χαμηλών (<5%)⁴ συνδυασμένων ποσοστών απορρόφησης νωπού γάλακτος των μερών στις αγορές νωπού πρόβειο και γίδινο γάλακτος, η ανάλυση των αποτελεσμάτων της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό επικεντρώθηκε στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος⁵.

5. Ως προς τη γεωγραφική οριοθέτηση η ΕΑ προέκρινε μια σχετική γεωγραφική αγορά που εκτείνεται σε περισσότερες περιφέρειες της χώρας ή ακόμη και στην ηπειρωτική Ελλάδα στο σύνολό της, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως: α) την τεχνική δυνατότητα μεταφοράς του νωπού γάλακτος στα εργοστάσια μεταποίησης με κάλυψη μεγάλης χιλιομετρικής απόστασης, β) τη δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ τουλάχιστον όμορων νομών, γ) τη σημαντικότητα για τον Έλληνα καταναλωτή της προέλευσης του γάλακτος και δ) το γεγονός ότι η τιμή νωπού γάλακτος διαμορφώνεται με ομοιογενή εν γένει κριτήρια σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα, με την επιφύλαξη του παράγοντος κόστος μεταφοράς και της δραστηριοποίησης γαλακτοβιομηχανιών συνεταιριστικού χαρακτήρα σε ορισμένες περιφέρειες / νομούς της χώρας⁶.

6. Με βάση την ως άνω οριοθέτηση της αγοράς προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, το αθροιστικό μερίδιο της νέας οντότητας ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ στην ελληνική επικράτεια υπολογίσθηκε σε [...] % (στοιχεία έτους 2016), με τα ποσοστά απορρόφησης των εταιρειών ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ να παρουσιάζουν σταθερότητα κατά τα έτη 2014 και 2015. Σε επίπεδο Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας, το μερίδιο αυτό ανερχόταν σε [...] % και [...] % αντίστοιχα (στοιχεία έτους 2016), με τα ποσοστά απορρόφησης των εταιρειών ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ να παρουσιάζουν σχετική σταθερότητα με μικρές αυξομειώσεις κατά τα έτη 2014 και εξής. Σε επίπεδο νομών, τα υψηλότερα αθροιστικά μερίδια εντοπίστηκαν στους νομούς Φλώρινας ([...]), Πέλλας ([...]), Ξάνθης ([...]) και Θεσσαλονίκης ([...]), με βάση τα στοιχεία του 2016.

³ Βλ. σχετικά και την απαντητική επιστολή της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ Α.Ε.

⁴ Το αθροιστικό ποσοστό απορρόφησης πρόβειο γάλακτος από τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ στην ελληνική επικράτεια ανήλθε για το 2016 σε [...] % και το αθροιστικό ποσοστό απορρόφησης πρόβειο γάλακτος ανά κοινό νομό (ήτοι για τους νομούς που δραστηριοποιούνται και οι δύο εταιρείες) δεν ξεπέρασε το [...] %. Αντίστοιχα, το έτος 2016 για το γίδινο γάλα το αθροιστικό ποσοστό απορρόφησης των δύο εταιρειών στην ελληνική επικράτεια ανήλθε σε [...] % και το αθροιστικό ποσοστό απορρόφησης ανά κοινό νομό δεν ξεπέρασε το [...] %.

⁵ Σχετ. η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Ενότητα IV, παρ. 68.

⁶ Σχετ. η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Ενότητα IV, παρ. 73.

Ιδίως δε στους Νομούς Θεσσαλονίκης και Ξάνθης, που βρίσκονταν κατά τον κρίσιμο χρόνο στην 1η και 4η θέση αντίστοιχα σε πανελλήνιο επίπεδο ως προς την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, το ποσοστό απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ παρουσίαζε αυξητική τάση κατά τα έτη 2014 και εξής.

7. Από την ανάλυση της από 15.2.2017 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης προέκυψε ότι η ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, κατόπιν της ολοκλήρωσης της συγκέντρωσης, θα ήταν ο σημαντικότερος πελάτης των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική επικράτεια, όσο και στις σημαντικότερες γαλακτοπαραγωγούς περιοχές της χώρας, με διαφορά που κυμαινόταν μεταξύ περίπου [...] % (σε πανελλήνιο επίπεδο) και [...] % στη Μακεδονία, έως και [...] % τοπικά (στο νομό Ξάνθης) έναντι των ανταγωνιστών της, που έπονταν αυτής σε απορρόφηση νωπού αγελαδινού γάλακτος. Ως εκ τούτου, η ΕΑ, συνεκτιμώντας και τις λοιπές περιστάσεις που αναλυτικώς εκτέθηκαν στην υπ' αρ. 650/2017 απόφασή της και όχι απλώς από κάποια αποτύπωση της αγοράς όπως ισχυρίζονται τα μέρη⁷, έκρινε ότι οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ θα είχαν μεγάλη αγοραστική ισχύ στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος έναντι των παραγωγών που σε μεγάλο βαθμό ήταν κατακερματισμένοι και εξαιρετικά μικρές επιχειρήσεις (το 97% των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος παρήγαγαν ποσότητες μικρότερες των 1000 τόνων, το δε 32% αυτών παρήγαγε ποσότητες που κυμαίνονταν μεταξύ μόλις 10 και 50 τόνων)⁸. Για το λόγο αυτό η ΕΑ εκτίμησε ότι οι παραγωγοί επρόκειτο να είναι σε μειονεκτική διαπραγματευτική θέση έναντι της νέας οντότητας.

8. Ενόψει όλων των ανωτέρω, η ΕΑ έκρινε ότι η ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ θα αποκτούσε, σε συνέχεια της γνωστοποιηθείσας πράξης, δεσπόζουσα θέση στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και ότι θα είχε τη δυνατότητα αφενός να μειώσει μονομερώς την τιμή παραγωγού ή/και αφετέρου να οδηγήσει στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της στις αγορές επόμενου σταδίου από την πρόσβαση στο ελληνικό νωπό γάλα ως πρώτη ύλη.

9. Ως εκ τούτου, τα μέρη προσέφεραν δεσμεύσεις συμπεριφορικού χαρακτήρα (εφεξής «η/οι Δέσμευση/-εις» ή «η/οι Αναληφθείσα/-ες Δεσμεύση/-εις») όσον αφορά την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, μεταξύ άλλων, με άξονα την ελάχιστη εγγυημένη τιμή αγοράς προς τους παραγωγούς γάλακτος - κτηνοτρόφους με βάση συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο και με στόχο να εξαιρεθούν οι σχετικές ανησυχίες της Επιτροπής και να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

1.2 Οι δεσμεύσεις στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος με την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ

10. Οι αναληφθείσες δεσμεύσεις στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος από τα μέρη έχουν ως εξής:

«Α.1. Η αγορά από μέρους έκαστης των εταιριών ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ (απευθείας ή μέσω τρί-

⁷ Βλ. σχετ. 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 13.

⁸ Σχετ. η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Ενότητα V.2.3., παρ. 138 - 171.

των) από κάθε παραγωγό γάλακτος - κτηνοτρόφο που έχει συνεργασία με τα μέρη κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας δέσμευσης ανά τους «Νομούς» θα γίνεται με ελάχιστη εγγυημένη τιμή, η οποία προκύπτει από την υφιστάμενη, κατά τη λήψη της απόφασης, σχέση [...].

Α.1.1. Η εν λόγω δέσμευση θα αφορά τους Νομούς του Διαμερίσματος της Μακεδονίας, Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας, Καβάλας και τον Νομό Ξάνθης, όπου οι δύο ως άνω εταιρίες πραγματοποίησαν ατομικά ή από κοινού, τουλάχιστον το 22% (στοιχεία έτους 2016) των συνολικών αγορών - εισκομίσεων νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς και τους όμορους Νομούς Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής.

Εντός τριών μηνών από το τέλος κάθε δωδεκαμήνου (κατ' ανώτατο) θα γίνεται εκκαθάριση και απόδοση στους παραγωγούς γάλακτος - κτηνοτρόφους τυχόν απόκλισης μεταξύ της ήδη καταβληθείσας μηνιαίας τιμής και της ελάχιστης, κατά τα ανωτέρω, εγγυημένης τιμής. Διευκρινίζεται ότι η διαδικασία εκκαθάρισης και απόδοσης οφείλει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο εντός τριμήνου από το τέλος κάθε δωδεκαμήνου, οπότε και αναμένεται να έχουν συλλεχθεί τα σχετικά απαραίτητα στοιχεία από τον αρμόδιο ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ.

Η σχέση αυτή θα πρέπει να διατηρηθεί κατ' αρχάς για χρονικό διάστημα δύο ετών από την κοινοποίηση του διατακτικού της απόφασης της ΕΑ στα μέρη. Έκαστη αγοράστρια (ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ) διατηρεί τη δυνατότητα να προσφέρει υψηλότερες τιμές.

Η δέσμευση αυτή δεν αφορά σε συνεργασίες των ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ με παραγωγούς γάλακτος - κτηνοτρόφους, με τους οποίους τα μέρη δεν είχαν συνεργασία κατά το χρόνο της κοινοποίησης του διατακτικού της εγκριτικής απόφασης της ΕΑ στα μέρη. Η δέσμευση αυτή καταλαμβάνει όσους παραγωγούς γάλακτος έχουν σήμερα συνεργασία με οποιοδήποτε εκ των μερών αλλά διακοπεί, ανυπαίτως, από τους παραγωγούς, και τυχόν επανεκκινήσει η συνεργασία μαζί τους.

Τα μέρη θα αποστέλλουν στον Εντολοδόχο κατάλογο των εκάστοτε συνεργαζόμενων με αυτά παραγωγών που θα επικαιροποιείται σε κάθε μεταβολή του καθ' όλη τη διάρκεια της δέσμευσης.

Α.1.2. Με τη λήξη της διαιτίας, κατά την οποία ισχύει η ως άνω δέσμευση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα προβεί σε αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά, και θα αποφανθεί υπέρ της άρσης της, ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης⁹ για χρονικό διάστημα όχι πέραν της διαιτίας (τετραετίας συνολικά). Η σχετική απόφαση της ΕΑ θα είναι υποχρεωτική για τα μέρη.

Α.1.3. Χρονικό σημείο έναρξης της ανωτέρω δέσμευσης αποτελεί η κοινοποίηση του διατακτικού της εγκριτικής απόφασης στα μέρη.

Α.1.4. ι) Οι εταιρίες ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ δύνανται να αιτηθούν προς τον διορισμένο Επιβλέποντα Εντολοδόχο, να εγκρίνει - ενημερώνοντας (ο τελευταίος) εκ των προτέρων σαφώς την Επιτροπή Ανταγωνισμού-,

⁹ Με περίοδο αναφοράς το τελευταίο 12μηνο που θα προηγηθεί της λήψης της απόφασης.

κατ' εξαίρεση, συγκεκριμένη απόκλιση από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, σε ειδικές περιπτώσεις, εφόσον μπορούν να τεκμηριώσουν κατά τρόπο σαφή και ακριβή ότι το συγκεκριμένο προϊόν, (εισκόμιση / αγορά) για το οποίο δεν τηρείται η δέσμευση, αφορά σε περιπτώσεις σημαντικής υποβάθμισης της ποιότητας του προϊόντος βάσει των προδιαγραφών του.

ii) Οι εταιρίες ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ θα δύνανται να διακόψουν την προμήθειά τους και / ή την εμπορική τους συνεργασία με συγκεκριμένο προμηθευτή (παραγωγό) τους, εφόσον αυτό συνάδει με τις κείμενες διατάξεις. Σε αυτή την περίπτωση θα ενημερώνουν τον Επιβλέποντα Εντολοδόχο για τη διακοπή αναφέροντας το λόγο που οδήγησε στη διακοπή προμήθειας / συνεργασίας τους με τον συγκεκριμένο προμηθευτή (παραγωγό), καθώς και τα σχετικά στοιχεία.

A.2. Η ως άνω δέσμευση θα κοινοποιηθεί εγγράφως από τα μέρη, εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση του διατακτικού της απόφασης στα μέρη, στους παραγωγούς γάλακτος - κτηνοτρόφους, με τους οποίους έκαστο εκ των μερών είχε συνεργασία κατά το χρόνο της κοινοποίησης του διατακτικού της εγκριτικής απόφασης της ΕΑ) ή/και θα περιληφθεί σε τυχόν συμβάσεις των μερών με τους εν λόγω παραγωγούς.

A.3. Η συνεργασία με τους παραγωγούς γάλακτος - κτηνοτρόφους θα γίνεται στο πλαίσιο των γενικών συναλλακτικών σχέσεων και συνηθειών των ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ και ΜΕΒΓΑΛ (εμπορική και πιστωτική πολιτική, χρόνος εξόφλησης κ.ά.) με τους παραγωγούς τους στην Ελληνική Επικράτεια κατά τις κείμενες διατάξεις.

A.4. Οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί ή που θα συναφθούν με τους παραγωγούς γάλακτος - κτηνοτρόφους, δεν θα υπερβαίνουν την ετήσια διάρκεια, δεν θα περιέχουν όρο αποκλειστικότητας και υπέρμετρα επαχθείς όρους για την παροχή εγγυήσεων (όπως, ενδεικτικά, εγγραφή προσημειώσεων σε ακίνητα των παραγωγών ή/και των εγγυητών τους, λήψη λευκών συναλλαγματικών κ.λπ.). Συμφωνίες που έχουν συναφθεί κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας δέσμευσης και δεν ανταποκρίνονται στις παραπάνω προϋποθέσεις θα τροποποιηθούν αναλόγως. Οι έγγραφες συμβάσεις θα κοινοποιηθούν δε στην ΕΑ ως πρότυπα για έγκριση εντός τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση του διατακτικού της απόφασης στα μέρη».

11. Σύμφωνα με τον όρο A.1.2. ανωτέρω η περίοδο αναφοράς για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ανωτέρω δέσμευσης και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά θεωρείται το τελευταίο 12μηνο που θα προηγηθεί της λήψης της απόφασης της ΕΑ. Η χρήση της ανωτέρω περιόδου αναφοράς δεν αφορά «...την επαναξιολόγηση της δέσμευσης...», όπως ισχυρίζονται τα μέρη¹⁰, αλλά τη δέσμευση, ήτοι τη βάση υπολογισμού της ελάχιστης εγγυημένης τιμής, η οποία στην παρούσα απόφαση προκύπτει από την υφιστάμενη, κατά τη λήψη της απόφασης, σχέση της μέσης σταθμισμένης (βάσει ποσότητας) ανά Νομό τιμής ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ του τελευταίου 12μήνου που προηγήθηκε της λήψης της απόφασης (ήτοι κατά την περίοδο 1.10.2018 - 30.9.2019) προς

¹⁰ Βλ. σχετικά το υπ' αρ. 657/2.10.2019 Υπόμνημα των μερών, σελ. 9.

τη μέση σταθμισμένη τιμή (βάσει ποσότητας) της κάθε αγοράστριας (ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ) προς κάθε κτηνοτρόφο, επίσης του προηγούμενου 12μήνου (βλ. και A.1 και A.1.2 των δεσμεύσεων ανωτέρω). Συνεπώς, η παράταση της ως άνω δέσμευσης έχει περίοδο αναφοράς το τελευταίο 12μηνο που θα προηγηθεί της λήψης της απόφασης και όχι την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των συνθηκών αγοράς.

12. Δεδομένου ότι το διατακτικό της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της ΕΑ κοινοποιήθηκε στα μέρη στις 20.10.2017 και η ορισθείσα διάρκεια ισχύος της είναι δύο έτη από την κοινοποίησή του διατακτικού της απόφασης, η λήξη της διάρκειας ισχύος της Δέσμευσης A.1 - A.1.1 είναι η 20.10.2019. Συνεπώς, η ΕΑ θα πρέπει να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της Δέσμευσης και τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά και να αποφανθεί επί της άρσης ή παράτασής της κατά 2 έτη από την 21.10.2019¹¹.

1.3 Η έρευνα της Υπηρεσίας

13. Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης A.1 - A.1.1. και των συνθηκών ανταγωνισμού της αγοράς προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΓΔΑ») απέστειλε επιστολές, τόσο στις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, όσο και σε λοιπές ανταγωνίστριες επιχειρήσεις και φορείς της αγοράς¹².

14. Καταρχάς θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά την αξιολόγηση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων, η Υπηρεσία λαμβάνει υπόψη της ολοκληρωμένα έτη (ή εναλλακτικά συγκρίσιμες μεταξύ τους χρονικές περιόδους), προκειμένου να αποφεύγονται χαρακτηριστικά εποχικότητας ή λοιπά, περιορισμένης διάρκειας, στοιχεία, τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος.

¹¹ Σύμφωνα με το άρθρο 60 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας «1. Οι Προθεσμίες που ορίζονται από το νόμο ή από τα δικαστήρια αρχίζουν την επόμενη ημέρα από εκείνη κατά την οποία συντελέστηκε το γεγονός που αποτέλεσε την αφετηρία τους και λήγουν στις επτά (7) το βράδυ της τελευταίας ημέρας, αν δε αυτή είναι αργά, την ίδια ώρα της αμέσως επόμενης εργάσιμης ημέρας...».

¹² Κατωτέρω παρατίθενται αναλυτικά οι υπ' αρ. πρωτ. των απαντητικών επιστολών: η υπ' αρ. 4620/15.7.2019 επιστολή της ΦΑΡΜΑ ΚΟΥΚΑΚΗ Α.Ε., η υπ' αρ. 4718/17.7.2019 επιστολή της ΣΕΡΓΑΛ Α.Ε., οι υπ' αρ. 4723/17.7.2019 και 4724/17.7.2019 επιστολές της ΦΑΓΕ Α.Ε., η υπ' αρ. 4757/18.7.2019 επιστολή της ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΔΡΑΜΑΣ Α.Ε. - ΝΕΟΓΑΛ, οι υπ' αρ. 4785/19.7.2019 και 4786/19.7.2019 επιστολές της FRIESLANDCAMPINA ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε., η υπ' αρ. 4794/19.7.2019 επιστολή της ΣΤΑΜΟΥ, οι υπ' αρ. 4804/19.7.2019, 4805/19.7.2019 και 4828/22.7.2019 επιστολές της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ Α.Ε., οι υπ' αρ. 4811/22.7.2019 και 4812/22.7.2019 επιστολές της ΓΙΩΤΗΣ Α.Ε., η υπ' αρ. 4855/23.7.2019 επιστολή της ΚΡΙ-ΚΡΙ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ, η υπ' αρ. 4864/24.7.2019 επιστολή της ΟΠΤΙΜΑ Α.Ε., η υπ' αρ. 4863/24.7.2019 επιστολή της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.Β.Ε., η υπ' αρ. 4884/25.7.2019 επιστολή της ΜΕΒΓΑΛ Α.Ε., η υπ' αρ. 4959/26.7.2019 και 4987/29.7.2019 επιστολές της ΔΩΔΩΝΗ Α.Ε., η υπ' αρ. 4978/29.7.2019 επιστολή της ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε., η υπ' αρ. 5027/30.7.2019 επιστολή της ΤΡΙΚΚΗ Α.Ε., η υπ' αρ. 5210/9.8.2019 επιστολή της ΕΒΟΛ, η υπ' αρ. 4801/19.7.2019 επιστολή της ΕΝΩΣΗΣ ΦΥΛΗΣ ΧΟΛΣΤΑΪΝ και οι υπ' αρ. 4627/15.7.2019, 4704/16.7.2019, 4957/26.7.2019 και 5307/26.8.2019 επιστολές του ΕΛΓ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ. Εφεξής, η παραπομπή στις επιστολές αυτές θα γίνεται με απλή αναφορά στην επωνυμία του αποστολέα τους.

15. Ειδικότερα, εν προκειμένω, η εταιρεία ΔΕΛΤΑ αναφέρει, μεταξύ άλλων, στην υπ' αρ. 4978/29.7.2019 επιστολή της ότι «Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος αλλά και η ζήτηση γαλακτοκομικών προϊόντων και συνεπώς η κατανάλωση χαρακτηρίζονται από εποχικότητα. Κατά το 1ο εξάμηνο του έτους η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αυξημένη, ενώ κατά το 2ο εξάμηνο είναι μειωμένη. Αντίστροφα, η κατανάλωση στη χώρα μας είναι μειωμένη κατά το 1ο εξάμηνο του έτους και ιδιαίτερα κατά τις περιόδους των νηστειών, ενώ εμφανίζεται αυξημένη κατά το 2ο εξάμηνο. Ως συνέπεια των ανωτέρω, οι βιομηχανίες που επεξεργάζονται αγελαδινό γάλα κατά το 1ο εξάμηνο (και ιδιαίτερα κατά τους μήνες Φεβρουάριο έως Μάιο) εμφανίζουν πλεονάσματα αγελαδινού γάλακτος ενώ κατά τους μήνες Αύγουστο έως Νοέμβριο ελλείμματα. ... Κατά τους μήνες Αύγουστο έως Νοέμβριο, για τους λόγους που αναφέρθηκαν, συνήθως αυξάνονται οι εισαγωγές γάλακτος στη χώρα μας, αφού οι πρόσθετες ποσότητες αναζητούνται και βρίσκονται κυρίως από τις χώρες της Ε. Ε.».

16. Τα στοιχεία που απέστειλαν τα μέρη, λοιπές ανταγωνίστριες επιχειρήσεις και φορείς της αγοράς (ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ) αφορούν μέχρι το πρώτο εξάμηνο του έτους 2019, καθώς δεν υπήρχαν άλλα διαθέσιμα στοιχεία μέχρι την αποστολή της απάντησης τους στα ερωτηματολόγια της Υπηρεσίας τον Ιούλιο του 2019. Επιπροσθέτως, η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση έλαβε υπόψη στοιχεία μέχρι και το 2016 (ολοκληρωμένο έτος). Στις περιπτώσεις όπου υπήρχε αναφορά στο 2017¹³, σημειωνόταν σχετικώς ότι τα εν λόγω στοιχεία «δεν μπορούν να αξιολογηθούν, καθώς αφορούν περιορισμένο και όχι κατ' ανάγκην αντιπροσωπευτικό χρονικό διάστημα (μόλις 4 μήνες)»¹⁴.

17. Συνεπώς, κατά την παρούσα αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης Α.1 - Α.1.1. και των συνθηκών ανταγωνισμού της αγοράς προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, η ΕΑ, για λόγους συγκρισιμότητας με την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της, λαμβάνει υπόψη της τα μόνα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν ολοκληρωμένο έτος, ήτοι τα στοιχεία του έτους 2018 και όχι τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του έτους 2019, όπως ισχυρίζονται και επιθυμούν τα μέρη¹⁵. Παρόλα αυτά, τα εξαμηνιαία στοιχεία του 2019 θα παρουσιασθούν στη παρούσα για λόγους πληρότητας και καταγραφής ενδείξεων για το πώς θα «κινήθει» η υπό εξέταση αγορά το έτος 2019.

II ΔΟΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

18. Το νωπό γάλα παράγεται σε κτηνοτροφικές μονάδες και συλλέγεται από μονάδες μεταποίησης ή/και εμπορίας, μονάδες τυποποίησης - συσκευασίας γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και από παραγωγούς - κτηνοτρόφους που μεταποιούν το γάλα της κτηνοτροφικής τους εκμετάλλευσης. Οι πηγές προμήθειας νωπού γάλακτος είναι: απευθείας από παραγωγούς, από ενώσεις ή/και συλλόγους παραγωγών, από συνεταιρισμούς, από ιδιόκτητες φάρμες, από εισαγωγές και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να πραγματοποιηθούν και αγοραπωλησίες μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών. Ειδικότερα, και σύμφωνα με την επεξεργασία των στοιχείων που προσκόμισαν οι ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, καθώς και οι σημαντικότερες γαλακτοβιομηχανίες¹⁶, οι αγορές σε νωπό αγελαδινό γάλα, οι οποίες δεν παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις κατά τα τελευταία έτη, έχουν ως εξής:

Πίνακας 1: Αγορές σε νωπό αγελαδινό γάλα των μεγάλων γαλακτοβιομηχανιών, 2016 - 2019 (α' εξάμηνο)

	2016		2017		2018		2019 (έως 30.6.2019)	
	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%	ΤΟΝΟΙ	%
Συνολική ποσότητα συλλ. Γάλακτος:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ιδιόκτητες Φάρμες	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ενώσεις / Σύλλογοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Απευθείας από παραγωγούς	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Εισαγωγές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Άλλο, π.χ. άλλη εταιρεία του κλάδου	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΔΕΛΤΑ, ΜΕΒΓΑΛ και ανταγωνιστών

19. Στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος δραστηριοποιούνται τόσο η ΔΕΛΤΑ όσο και η ΜΕΒΓΑΛ, ως αγοραστές. Την περίοδο 2016 - 2018, ο κύριος όγκος των αγορών νωπού αγελαδινού γάλακτος πραγματοποιήθηκε, [...], όπως παρουσιάζεται στους πίνακες 2 και 3 κατωτέρω. Σημειώνεται ότι για το α' εξάμηνο του 2019, η κατανομή των αγορών της ΜΕΒΓΑΛ φαίνεται να [...]. Ειδικότερα, την περίοδο Ιανουάριος - Ιούνιος 2019, το [...] του όγκου των αγορών της εταιρείας έγινε [...] και το υπόλοιπο [...], όταν ολόκληρο το 2018 η ίδια αναλογία ήταν [...] - [...] και το 2017 ήταν [...] - [...]. Τα ως άνω στοιχεία έτους 2019 δείχνουν μια τάση της κατανομής των αγορών σε νωπό αγελαδινό γάλα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019.

¹³ Σε σχέση με τις σχετικές αγορές των τελικών προϊόντων και όχι την σχετική αγορά προμήθειας νωπού γάλακτος.

¹⁴ Βλ. σχετικά υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ.

¹⁵ Βλ. σχετικά την υπ' αρ. 584/14.10.2019 προσθήκη, σελ. 3, το υπ' αρ. 567/2.10.2019 υπόμνημα, σελ. 9, των μερών και την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 14.

¹⁶ Βλ. τις επιστολές της ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε., της ΜΕΒΓΑΛ Α.Ε., της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ Α.Ε., της ΠΙΩΤΗΣ Α.Ε., της ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΔΡΑΜΑΣ Α.Ε. - ΝΕΟΓΑΛ, της ΦΑΡΜΑ ΚΟΥΚΑΚΗ Α.Ε., της ΔΩΔΩΝΗ Α.Ε., της ΣΕΡΓΑΛ Α.Ε., της ΚΡΙ-ΚΡΙ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ, της ΦΑΓΕ Α.Ε., της ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.Β.Ε., της FRIESLANDCAMPINA ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε., της ΣΤΑΜΟΥ, της ΕΒΟΛ και της ΤΡΙΚΚΗ Α.Ε.

Πίνακας 2: Κατανομή αγορών σε νωπό αγελαδινό γάλα (σε τόνους) των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, 2016 - 2019 (α' εξάμηνο)

	2016		2017		2018		2019 (έως 30.6.2019)	
	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ
Συνολική ποσότητα συλλ. γάλακτος:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ιδιόκτητες Φάρμες	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ενώσεις / Σύλλογοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Απευθείας από παραγωγούς	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Εισαγωγές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Άλλο, π.χ. άλλη εταιρεία του κλάδου	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ

Πίνακας 3: Κατανομή αγορών σε νωπό αγελαδινό γάλα (σε ποσοστά) των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, 2016 - 2019 (α' εξάμηνο)

	2016		2017		2018		2019 (έως 30.6.2019)	
	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ	ΔΕΛΤΑ	ΜΕΒΓ
- Ιδιόκτητες Φάρμες	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Ενώσεις / Σύλλογοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Απευθείας από παραγωγούς	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Εισαγωγές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
- Άλλο, π.χ. άλλη εταιρεία του κλάδου	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ

20. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ (Πίνακας 4), την περίοδο 2016-2018, ο συνολικός αριθμός παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα κατέγραψε πτωτική πορεία, ενώ η συνολική παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην ελληνική επικράτεια παρουσίασε μικρή αύξηση. Σημειώνεται ότι κατά την τριετία 2014-2016, τόσο ο συνολικός αριθμός παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα, όσο και η συνολική παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην ελληνική επικράτεια κατέγραψαν πτωτική πορεία¹⁷.

Πίνακας 4: Εξέλιξη αριθμού παραγωγών και παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, 2016 - 2019 (α' εξάμηνο)

ΕΤΟΣ	2016	2017	2018	2019 (έως 30.6.2019)
ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ	3.049	2.932	2.779	2.509
ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)	601.745.212	603.071.891	620.872.612	310.979.556

Πηγή: Ε.Λ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

21. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε στη ΓΔΑ ο ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ (Πίνακας 5), μείωση των εισαγωγών νωπού γάλακτος σημειώθηκε μεταξύ των ετών 2016-2017, ωστόσο, κατά το έτος 2018 οι εισαγωγές νωπού γάλακτος παρουσίασαν αισθητή ανάκαμψη χωρίς όμως να προσεγγίζουν τα επίπεδα του 2016.

Πίνακας 5: Εισαγωγές νωπού αγελαδινού γάλακτος (τόνοι) σύμφωνα με τις δηλώσεις προμήθειας ειδών γάλακτος από Ε.Ε. και Τ.Χ.

ΕΤΟΣ	ΝΩΠΟ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ ΓΑΛΑ (Ε.Ε.)
2016	36.243
2017	27.489
2018	32.515
2019	Μ/Δ

Πηγή: ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

22. Με βάση στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ¹⁸, όπως αποτυπώνονται στον πίνακα 6 κατωτέρω, κατά το έτος 2018, εκ των 2.779 συνολικά παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, 126 παραγωγοί (ποσοστό περίπου 5% των παραγωγών), παρήγαγαν ποσότητες μεγαλύτερες των 1.000 τόνων (ποσοστό 39,41% της εγχώριας παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος), ενώ 858 παραγωγοί (ποσοστό 31% των παραγωγών), παρήγαγαν ποσότητες μεταξύ

¹⁷ Βλ. την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ παρ. 76, Πίνακας 9.

¹⁸ Βλ. σχετ. το υπ' αρ. 5307/26.8.2019 έγγραφο του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ. Για το έτος 2019 δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

10 και 50 τόνων (ποσοστό 3,6% της εγχώριας παραγωγής). Ενδεικτικό είναι ότι το 50% των παραγωγών παρέδωσε ποσότητες μικρότερες των 100 τόνων ετησίως.

23. Αντίστοιχη κατανομή των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος παρουσιάζεται και τα έτη 2017 - 2016, καθώς για το έτος 2017 το 57,34% της εγχώριας παραγωγής καλύφθηκε από το 9% των παραγωγών, οι οποίοι παρέδωσαν ετησίως ποσότητες άνω των 500 τόνων. Αντιθέτως, το 55% των παραγωγών το 2017 παρέδωσε ποσότητες μικρότερες των 100 τόνων. Εξάλλου το 2016 το 57% των παραγωγών παρέδωσε ποσότητες μικρότερες των 100 τόνων.

24. Η ανωτέρω κατανομή των παραγωγών αναλόγως των ποσοτήτων που παραδίδουν δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά κατά τα έτη 2016 - 2018, όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, καθώς κατά το διάστημα αυτό τουλάχιστον οι μισοί παραγωγοί στην ελληνική επικράτεια παρήγαγαν εξαιρετικά χαμηλές ποσότητες γάλακτος, καλύπτοντας κάτω του 9% των παραδόσεων στις γαλακτοβιομηχανίες. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η πλειοψηφία των παραγωγών είναι κατακερματισμένη, παραδίδοντας σχετικά χαμηλές ποσότητες γάλακτος στις γαλακτοβιομηχανίες, και, ως εκ τούτου, διαθέτει χαμηλή διαπραγματευτική ισχύ έναντι αυτών.

Πίνακας 6: Κατανομή των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος ανάλογα με την ποσότητα που παρέδωσαν το έτος 2018

ΟΡΙΑ	ΑΡΙΘΜ. ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	2018		
			ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ)	ΠΟΣΟΣΤΟ
≤ 10 tn	453	16%	16%	2.225,60	0,36%
10 - 50 tn	858	31%	47%	22.350,10	3,60%
50 - 100 tn	330	12%	59%	23.746,30	3,82%
100 - 200 tn	362	13%	72%	52.728,50	8,49%
200 - 500 tn	451	16%	88%	147.826,90	23,81%
500 - 1.000 tn	199	7%	95%	134.555,70	21,67%
> 1.000 tn	126	5%	100%	237.429,70	38,24%
ΣΥΝΟΛΑ	2.779	100%	-	620.863	100%

Πηγή: ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ (υπ' αρ. 5307/26.8.2019 έγγραφο του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ, καθώς και τον σχετικό σύνδεσμο: <http://www.elgo.gr/index.php/quality-assurance-of-agricultural-products/check-milk?lang=el#στατιστικά>)

25. Το νωπό γάλα είναι ομογενοποιημένο προϊόν, με εξαίρεση τη διάκριση μεταξύ γάλακτος και οργανικού (βιολογικού) γάλακτος, για το οποίο δεν υπάρχουν υποκατάστατα (τουλάχιστον για τις περισσότερες χρήσεις του). Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ για την περίοδο 2016-2019 (α' εξάμηνο), τα οποία δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές διαφορές από τα αντίστοιχα της περιόδου 2014-2016¹⁹, το μεγαλύτερο ποσοστό της χρήσης του αγελαδινού γάλακτος ως πρώτης ύλης αφορά στην κατηγορία του παστεριωμένου γάλακτος και ανέρχεται στο 46% για το 2018. Για το ίδιο έτος, ακολουθούν το γάλα υψηλής θερμικής επεξεργασίας, τα γιαούρτια και τα λοιπά προϊόντα με ποσοστό της τάξης του 17,5%, 12,8% και 10,2% αντίστοιχα.

Πίνακας 7: Κατανομή της χρήσης νωπού αγελαδινού γάλακτος, 2016-2019 (α' εξάμηνο)

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΤΑ ΧΡΗΣΗ	2016	2017	2018	2019 (έως 30.6.2019)
ΓΑΛΑ ΠΑΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟ	45,7%	43,1%	46,0%	43,0%
ΓΑΛΑ ΥΨΗΛΗΣ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	21,6%	21,5%	17,5%	17,3%
ΓΑΛΑ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟ	1,6%	2,6%	2,7%	1,6%
ΓΙΑΟΥΡΤΙΑ ΚΑΙ ΟΞΥΝΙΣΘΕΝΤΑ	11,8%	10,2%	12,8%	13,4%
ΤΥΡΙΑ	9,7%	9,2%	8,3%	9,5%
Λοιπά Προϊόντα (επιδόρπια, ροφήματα, κρέμα - βούτυρο)	9,4%	9,8%	10,2%	10,0%
Αδιευκρίνιστη χρήση	0,3%	0,3%	0,1%	0,2%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Λ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

26. Η τιμή αγοράς του γάλακτος από τις γαλακτοβιομηχανίες διαμορφώνεται βάσει κυρίως των εξής κριτηρίων: ποιότητα (χημική σύνθεση γάλακτος, μικροβιακή κατάσταση, αντιβιοτικά)²⁰, ποσότητα, μέγεθος κτηνοτροφικής μονάδας, προοπτικές ανάπτυξης της μονάδας και εποχικότητα, αλλά και την τιμή εισαγωγής γάλακτος από την Ε.Ε. Η τιμή αγοράς αυξομειώνεται στην περίπτωση που μεταβληθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εισκομιζόμενου γάλακτος.

¹⁹ Βλ. την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, παρ. 78. Πίνακας 11.

²⁰ Η τιμή αγοράς αυξομειώνεται στην περίπτωση που μεταβληθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εισκομιζόμενου γάλακτος.

27. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ όσον αφορά στη μέση τιμή παραγωγού αγελαδινού γάλακτος, την περίοδο 2016-2018 παρατηρείται [...] ποσοστιαία μηνιαία μεταβολή σε ετήσια βάση, σε αντίθεση με την περίοδο 2014-2016, κατά την οποία παρατηρήθηκε [...] μηνιαία μεταβολή σε ετήσια βάση. Ωστόσο, όπως σημειώνεται και κατωτέρω (παρ. 29 της παρούσας), η πορεία της μέσης τιμής κατά την τελευταία πενταετία είναι [...] (συγκεκριμένα καταγράφεται [...] από το 2014 έως το 2018 κατά [...]). Παρά ταύτα, η μέση τιμή το 2018 σε σχέση με το 2016 έχει ελαφρώς [...] (κατά [...]).

Πίνακας 8: Μέση τιμή παραγωγού αγελαδινού γάλακτος ανά μήνα σε ετήσια βάση, στην ελληνική επικράτεια (€/κιλό)

ΜΗΝΑΣ	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (έως 30.6.2019)
ΙΑΝ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΕΒ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΡ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΠΡ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΝ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΑΥΓ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΣΕΠ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΟΚΤ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΝΟΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΔΕΚ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Μ.Ο. ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

Πίνακας 9: Ποσοστιαίες διακυμάνσεις της μέσης τιμής παραγωγού αγελαδινού γάλακτος ανά μήνα στην ελληνική επικράτεια (€/κιλό)

ΜΗΝΑΣ	Δ% 2013 Vs 2014	Δ% 2014 Vs 2015	Δ% 2015 Vs 2016	Δ% 2016 Vs 2017	Δ% 2018 Vs 2017	Δ% 2019 Vs 2018 (έως 30.6.2019)
ΙΑΝ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΕΒ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΡ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΠΡ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΝ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΑΥΓ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΣΕΠ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΟΚΤ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΝΟΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
ΔΕΚ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Μ.Ο.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	

Πηγή: ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

28. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη της μέσης μηνιαίας τιμής αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος των βασικών γαλακτοβιομηχανιών κατά την τελευταία περίοδο.

Πίνακας 10: Εξέλιξη Μέσης (σταθμισμένης) Μηνιαίας Τιμής Αγοράς Νωπού Γάλακτος (αγελαδινού) ανά Βιομηχανία, 2014-2019 (α' εξάμηνο)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (έως 30.6.2019)
ΔΕΛΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΕΒΓΑΛ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ*	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΘΕΣΓΑΛΑ-ΠΙΕΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
FRIESLANDCAMPINA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΚΡΙ-ΚΡΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΑΡΜΑ ΚΟΥΚΑΚΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΤΡΙΚΚΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΩΔΩΝΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΚΟΛΙΟΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

* Για λόγους συγκρισιμότητας δεν περιλαμβάνονται στοιχεία των εταιρειών ΡΟΔΟΠΗ και ΤΥΡΑΣ για την περίοδο 2016-2019

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ

29. Από τα ανωτέρω στοιχεία (Πίνακες 8 έως 10) προκύπτει ότι η μέση τιμή παρουσιάζει [...] κατά [...]την περίοδο 2014-2018 (παρά την ελαφρά [...] το 2018 σε σχέση με το 2016) και ότι ιδίως οι τιμές αγοράς νωπού γάλακτος της εταιρείας ΔΕΛΤΑ είναι σταθερά [...], κατά την περίοδο 2014-2018, έναντι των σημαντικότερων ανταγωνιστών της, καθώς και έναντι του μέσου όρου τιμής παραγωγού, παρά την εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης²¹.

30. Όσον αφορά την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ σημειώνεται ότι κατά την έκδοση της παρούσας, [...]. Σημειώνεται ότι, με βάση στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Υπηρεσίας μέσω του Επιβλέποντος Εντολοδόχου²², [...].

II.1 Οριζόντιες επικαλύψεις ανά γεωγραφική περιοχή εισκόμισης νωπού αγελαδινού γάλακτος

31. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από τον ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ²³, για το έτος 2018, η ΔΕΛΤΑ συνέλεξε αγελαδινό γάλα από [...] νομούς της χώρας, ενώ η ΜΕΒΓΑΛ²⁴ από [...]νομούς. Στους νομούς Κιλκίς (2016, 2017, 2018 και 2019), Ξάνθης (2016), Πέλλας (2016, 2017, 2018 και 2019), Σερρών (2016 και 2017) και Φλώρινας (2016, 2017 και 2018) οι ποσότητες που αφορούν την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ έχουν εισκομιστεί από (ή και από) [...]

32. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, οι αγορές από [...] πρέπει να συνηγορούν στο μερίδιό της ΜΕΒΓΑΛ καθώς αυτό προβλέπεται από τις αναληφθείσες δεσμεύσεις²⁵ και η εταιρεία αγοράζει τα τελευταία έτη άνω του [...] % των αναγκών της από [...], με τις οποίες διατηρεί [...] συνεργασίες. Ειδικότερα, από το 2016 έως το πρώτο εξάμηνο του 2019 το ποσοστό αγορών της ΜΕΒΓΑΛ από [...] από [...] % (το 2016) έως [...] % (το 2018) και [...] % (το α' εξάμηνο του 2019)²⁶.

33. Σημειώνεται σχετικά με την [...] ότι, όπως αναφέρει η ΜΕΒΓΑΛ, στην υπ' αριθ. πρωτ. 4884/25.7.2019 επιστολή της, «[...]». Σε κάθε περίπτωση, οι αγορές της ΜΕΒΓΑΛ από την [...] είχαν προσμετρηθεί στο πλαίσιο των προηγούμενων συγκεντρώσεων ΔΕΛΤΑ-ΜΕΒΓΑΛ. Ωστόσο, ακόμη και εάν δεν συνηγορηθούν οι εν λόγω αγορές ([...]), για το 2018, το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών είναι περίπου κατά [...] % μικρότερο στην ελληνική επικράτεια, και κατά [...] % και [...] % στη Μακεδονία και στην Κ. Μακεδονία αντίστοιχα, οπότε η διαφορά είναι επουσιώδης και όχι σημαντική, όπως υποστηρίζουν τα μέρη²⁷.

34. Όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 11, στην ελληνική επικράτεια, για το έτος 2018, η ΔΕΛΤΑ διατήρησε τα ποσοστά του 2016 απορροφώντας περίπου το [...] % του νωπού αγελαδινού γάλακτος, ενώ η ΜΕΒΓΑΛ απορρόφησε μικρότερες ποσότητες γάλακτος σε σχέση με το έτος 2016, φτάνοντας από το [...] % περίπου στο [...] %. Για το 2018 το αθροιστικό μερίδιο των δύο γαλακτοβιομηχανιών υπερβαίνει αθροιστικά το [...] % έναντι του [...] % που είχαν το έτος 2016 (προ της συγκέντρωσης).

²¹ Σύμφωνα με την 5η τριμηνιαία Έκθεση του Επιβλέποντος Εντολοδόχου για την τήρηση των Δεσμεύσεων, η οποία αφορά στο χρονικό διάστημα 1.10.2019 - 31.12.2018, προκύπτει ότι η [...].

²² Πρβλ. υπ' αρ. 395/27.6.2019 Συμπληρωματική Έκθεση του Επιβλέποντος Εντολοδόχου.

²³ Βλ. τις υπ' αρ. 4627/15.7.2019, 4704/16.7.2019 και 4957/26.7.2019 επιστολές του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ.

²⁴ Βλ. την υπ' αρ. 4884/25.7.2019 επιστολή της ΜΕΒΓΑΛ.

²⁵ Όπου ρητά αναφέρεται ότι «Α.1. Η αγορά από μέρους έκαστης των εταιριών ΔΕΛΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΕ και ΜΕΒΓΑΛ ΑΕ (απευθείας ή μέσω τρίτων) από κάθε παραγωγό γάλακτος - κτηνοτρόφο που έχει συνεργασία με τα μέρη κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας δέσμευσης ανά τους «Νομούς» θα γίνεται με ελάχιστη εγγυημένη τιμή...».

²⁶ Βλ. σχετικά πίνακα 3 ανωτέρω.

²⁷ Βλ. σχετικά το υπ' αρ. 567/2.10.2019 Υπόμνημά των μερών, σελ. 11, αλλά και 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 17, όπου αναφέρεται ότι [...].

Πίνακας 11: Διάρθρωση Απορρόφησης Αγελαδινού Γάλακτος από τις ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ στους Νομούς για την περίοδο 2014-2019 (α' εξάμηνο)

[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων προσκομισθέντων από ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ και ΜΕΒΓΑΛ

35. Η ΔΕΛΤΑ απορρόφησε το 2018 περίπου το [...] % του νωπού αγελαδινού γάλακτος από την περιοχή της Μακεδονίας²⁸, η δε ΜΕΒΓΑΛ το [...], ενώ στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, η ΔΕΛΤΑ απορρόφησε κατά το ίδιο ως άνω έτος το [...] του νωπού αγελαδινού γάλακτος και η ΜΕΒΓΑΛ περίπου το [...]. Με βάση τα ως άνω στοιχεία, το 2018, το αθροιστικό μερίδιο των εν λόγω εταιρειών ανήλθε σε [...] στην απορρόφηση νωπού αγελαδινού γάλακτος στη Μακεδονία και σε [...] στην Κεντρική Μακεδονία (έναντι [...] και [...] αντίστοιχα το 2016).

36. Όσον αφορά τους δώδεκα (12) νομούς²⁹, στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, διαπιστώνεται ότι το 2018 οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία σε [...] εξ αυτών (ήτοι στους νομούς [...]), ενώ το 2016 είχαν κοινή παρουσία σε [...] νομούς³⁰. Σημειώνεται, κατά τα ανωτέρω στην Ενότητα Ι.2 της παρούσας, ότι τα στοιχεία του 2019 αφορούν το πρώτο εξάμηνο του έτους και ως εκ τούτου δεν είναι συγκρίσιμα με τα προηγούμενα έτη. Επιπλέον, στους δώδεκα νομούς, στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, εισκομίσθηκε, κατά το 2018, όπως και το 2016, το [...] του συνολικού όγκου αγελαδινού γάλακτος.

Πίνακας 12: Διάρθρωση Απορρόφησης Αγελαδινού Γάλακτος από τις ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ στους 12 Νομούς που αφορά η αναληφθείσα Δέσμευση και στην ελληνική επικράτεια για την περίοδο 2016-2019 (α' εξάμηνο)

Νομός	2016	2017	2018	2019 (έως 30.6.2019)
Σέρρες	[...]	[...]	[...]	[...]
Κιλκίς	[...]	[...]	[...]	[...]
Θεσσαλονίκη	[...]	[...]	[...]	[...]
Ημαθία	[...]	[...]	[...]	[...]
Κοζάνη	[...]	[...]	[...]	[...]
Πέλλα	[...]	[...]	[...]	[...]
Φλώρινα	[...]	[...]	[...]	[...]
Καβάλα	[...]	[...]	[...]	[...]
Ξάνθη	[...]	[...]	[...]	[...]
Γρεβενά	[...]	[...]	[...]	[...]
Πιερία	[...]	[...]	[...]	[...]
Χαλκιδική	[...]	[...]	[...]	[...]
Ελληνική επικράτεια	[...]	[...]	[...]	[...]
Συνολικά παραχθείσα ποσότητα στην ελληνική επικράτεια (κιλά)	601.745.212	603.071.891	620.872.612	310.979.556
Ποσότητες εισκόμισης από ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ (κιλά)	[...]	[...]	[...]	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΓΔΑ

37. Ανά κοινό νομό, η ποσοστιαία απορρόφηση αγελαδινού γάλακτος των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ για το έτος 2018, κυμαίνεται αθροιστικά σε υψηλά ποσοστά, όπως και την περίοδο 2014-2016. Ειδικότερα, στους νομούς Φλώρινας³¹ και Κοζάνης καταγράφεται απορρόφηση της τάξης του [...] και [...] αντίστοιχα. Σημαντικό αθροιστικό μερίδιο παρουσιάζεται, επίσης, και στους νομούς Πέλλας ([...]), Ξάνθης ([...]), Θεσσαλονίκης ([...]) και Κιλκίς ([...]). Σημειώνεται δε ότι σε όλους τους νομούς (πλην του Ν. Καβάλας), στους οποίους οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και

²⁸ Ήτοι στους νομούς Γρεβενών, Δράμας, Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Κιλκίς, Κοζάνης, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών, Φλώρινας και Χαλκιδικής για την περιοχή της Μακεδονίας και στους νομούς Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής για την περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας.

²⁹ Βλ. τους νομούς του Διαμερίσματος της Μακεδονίας, Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας, Καβάλας, τον Νομό Ξάνθης, καθώς και τους όμορους νομούς Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής.

³⁰ Το 2016 οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ είχαν κοινή παρουσία και στο νομό Σερρών.

³¹ Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ και ΜΕΒΓΑΛ για το πρώτο εξάμηνο του 2019 δεν προκύπτει παρουσία της ΜΕΒΓΑΛ στο νομό Φλώρινας.

ΜΕΒΓΑΛ πραγματοποίησαν ατομικά ή από κοινού τουλάχιστον το 22% των συνολικών εισκομίσεων νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά την εξέταση της συγκέντρωσης (ήτοι τους νομούς Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Κοζάνης, Πέλλας, Φλώρινας και Ξάνθης), οι εταιρείες εξακολουθούν να εισκομίζουν σημαντικές ποσότητες γάλακτος, οι οποίες υπερβαίνουν κατά πολύ το 22% των συνολικών ανά νομό εισκομίσεων. Οι δε νομοί Γρεβενών, Πιερίας και Χαλκιδικής περιλήφθηκαν στη Δέσμευση ως όμοροι νομοί αυτών στους οποίους οι εταιρείες είχαν σημαντική ισχύ έναντι των παραγωγών.

38. Επίσης, η εισκόμιση γάλακτος στο σύνολο της αγοράς εξακολουθεί να ανέρχεται σε σημαντικά ποσοστά άνω του 22% (για το έτος 2018 ανέρχεται σε [...]%), παράλληλα δε και στη Μακεδονία και Κεντρική Μακεδονία η απορρόφηση νωπού γάλακτος από τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ ανέρχεται σε υψηλά επίπεδα άνω του [...]%. Η μόνη αξιόλογη αλλαγή που επήλθε μετά την έγκριση της συγκέντρωσης αφορά στο νομό Καβάλας, στον οποίο οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ δεν έχουν πλέον συνεργαζόμενους παραγωγούς και δεν εισκομίζουν γάλα (έναντι ποσοστιαίων εισκομίσεων στο νομό [...]% το 2016 και [...]% το 2017). Η σημαντική απόκλιση που παρατηρείται οφείλεται στο γεγονός ότι η ΔΕΛΤΑ [...]. Το γεγονός αυτό εκτιμάται συγκυριακό εξαιτίας της δυνατότητας που έχουν οι γαλακτοβιομηχανίες να συνεργάζονται με διαφορετικούς προμηθευτές - παραγωγούς ακόμα και από διαφορετικούς νομούς, χωρίς σημαντικό για αυτές κόστος³².

39. Οι εισκομίσεις όλων των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο προέρχονται από το νομό Θεσσαλονίκης κατά περίπου [...]%, από το νομό Ξάνθης κατά περίπου [...]%, από το νομό Κιλκίς κατά περίπου [...]%, από το νομό Πέλλας κατά περίπου [...]%, και από το νομό Φλώρινας κατά περίπου [...]%, της συνολικής εισκομισθείσας ποσότητας αγελαδινού γάλακτος της χώρας.

40. Όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ ο νομός Θεσσαλονίκης, ο νομός Ξάνθης, ο νομός Κιλκίς και ο νομός Πέλλας βρίσκονται σταθερά τα τελευταία έτη στην [...] θέση, αντίστοιχα, της πανελληνίας κατάταξης των νομών αναφορικά με τις εισκομίσεις παραγόμενου αγελαδινού γάλακτος. Τέλος, το 2018, ο νομός Φλώρινας εμφανίζεται να κατέχει την [...] θέση, κινούμενος πτωτικά στην εθνική κατανομή.

II.2 Μετακινήσεις παραγωγών αγελαδινού γάλακτος

41. Οι «αποχωρήσεις» και οι «αφίξεις» των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος (μετακινήσεις) από και προς τις ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ (προς / από άλλες εταιρείες του κλάδου), παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες. Ειδικότερα, ο πίνακας 13 παρουσιάζει τις μετακινήσεις των συνεργαζόμενων παραγωγών με τη ΔΕΛΤΑ.

Πίνακας 13: Μετακινήσεις Παραγωγών συνεργαζόμενων με ΔΕΛΤΑ, 2014-2016 και 2016-2018

	Συν. Συνεργ/νων Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχ/σεις	% Αποχ/σεων		Συν. Συνεργ/νων Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχ/σεις	% Αποχ/σεων
2014	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	2017	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]		[...]		ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]		[...]	
Ετήσιος Μ.Ο. 2014-2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	Ετήσιος Μ.Ο. 2016-2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ (υπ' αρ. 2203/10.4.2017 επιστολή)

42. Ο πίνακας 14 παρουσιάζει τις μετακινήσεις των συνεργαζόμενων με τη ΜΕΒΓΑΛ παραγωγών.

Πίνακας 14: Μετακινήσεις Παραγωγών συνεργαζόμενων με ΜΕΒΓΑΛ, 2014-2016 και 2016-2018

	Συν. Συνεργ/νων Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχ/σεις	% Αποχ/σεων		Συν. Συνεργ/νων Παραγωγών	Αφίξεις	% Αφίξεων	Αποχ/σεις	% Αποχ/σεων
2014	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	2017	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]		[...]		ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]	[...]	[...]	
Ετήσιος Μ.Ο. 2014-2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	Ετήσιος Μ.Ο. 2016-2018	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ (υπ' αρ. 2203/10.4.2017 επιστολή)

³² Το 2017 οι συνολικά εισκομισθείσες ποσότητες (από όλες τις γαλακτοβιομηχανίες) στο νομό Καβάλας ανήλθαν σε [...] κιλά έναντι [...] κιλά το 2018.

43. Όπως προκύπτει από τους πίνακες 13 και 14 ανωτέρω, τόσο για τη ΔΕΛΤΑ όσο και για τη ΜΕΒΓΑΛ, η εικόνα της περιόδου 2016-2018 δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά από αυτή της περιόδου 2014-2016, καθώς τα ποσοστά αφίξεων και αποχωρήσεων συνεργαζόμενων παραγωγών δεν παρουσιάζουν αξιοσημείωτες διακυμάνσεις. Εξαιρέση αποτελεί ο συνολικός αριθμός των συνεργαζόμενων παραγωγών, ο οποίος από το 2014 έως και το 2018 [...] ανά έτος και για τις δύο εταιρείες ακολουθώντας την τάση του συνολικού αριθμού παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα (βλ. σχετ. παρ. 20 και πίνακα 4 της παρούσας).

44. Ο Πίνακας 15 παρουσιάζει τις μετακινήσεις των συνεργαζόμενων με τις ανταγωνίστριες εταιρείες παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από τον ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ, για την περίοδο 2014-2018:

Πίνακας 15: Μετακινήσεις Παραγωγών συνεργ/νων με λοιπές γαλακτοβιομηχανίες, 2014-2018

	2014			2015			2016			2017			2018		
	Συν. Παρ/γών	Αφίξεις	Αποχωρήσεις	Συν. Παρ/γών	Αφίξεις	Αποχωρήσεις	Συν. Παρ/γών	Αφίξεις	Αποχωρήσεις	Συν. Παρ/γών	Αφίξεις	Αποχωρήσεις	Συν. Παρ/γών	Αφίξεις	Αποχωρήσεις
ΕΛ. ΓΑΛΛ/ΜΕΙΑ ³³	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΘΕΣΓΑΛΛΑ-ΠΙΕΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
FRIESLAND CAMPINA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΚΡΙ-ΚΡΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΑΡΜΑ ΚΟΥΚΑΚΗ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Πίνακας 17 και υπ' αρ. 4627/15.7.2019, 4704/16.7.2019 και 4957/26.7.2019 επιστολές του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ

45. Από τον πίνακα 15 διαφαίνεται ότι τα τελευταία έτη υπάρχει σχετική κινητικότητα παραγωγών ανάμεσα στις γαλακτοβιομηχανίες. Το γεγονός αυτό, πάντως, δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλές συμπέρασμα σχετικά με την μετακίνηση των παραγωγών, αφού λαμβάνεται υπόψη μόνο ο αριθμός των παραγωγών και όχι η ποσότητα που παράγει ο καθένας από αυτούς. Σχετικά με το εάν οι παραγωγοί μπορούν εύκολα να αλλάξουν πελάτη/ γαλακτοβιομηχανία, οι ερωτηθείσες γαλακτοβιομηχανίες³⁴ εξακολουθούν να εκφράζουν την άποψη ότι οι παραγωγοί δύναται να αλλάξουν εύκολα πελάτες³⁵. Ωστόσο ορισμένες διατυπώνουν σειρά προβληματισμών. Ενδεικτικά, η [...] επισήμανε ότι ενδέχεται οι παραγωγοί να δεσμεύονται από σχετικές ρήτρες στα συμβόλαιά τους, όσον αφορά την πρόωρη λύση αυτών, και οι οποίες πιθανά να προβλέπουν οικονομικές επιπτώσεις. Επιπλέον, η εταιρεία [...] ανέφερε ότι οι παραγωγοί είναι μεν ελεύθεροι να στραφούν σε άλλους πελάτες, αφού όμως πρώτα επιστρέψουν τυχόν προκαταβολή που έχουν λάβει για ποσότητες γάλακτος που δεν έχουν παραδώσει (αφορά περιπτώσεις πρόωρης και αναίτιας καταγγελίας σύμβασης). Επίσης, η [...] εξέφρασε την εκτίμηση ότι αν υφίστανται μακροχρόνιες σχέσεις χωρίς προβλήματα, τότε η μετακίνηση των παραγωγών δεν θεωρείται πιθανή και η [...]. Τέλος, η [...] αν και ισχυρίζεται ότι η μετακίνηση παραγωγών μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών είναι εύκολη, καθώς η δραστηριότητα των γαλακτοβιομηχανιών έχει, σχεδόν εκμηδενίσει τις αποστάσεις, αναφέρει ότι οι μετακινήσεις παραγωγών είναι σπάνιες και εντοπίζονται μόνο σε περιόδους αυξημένης ζήτησης γάλακτος από τις γαλακτοβιομηχανίες.

II.3 Το πλαίσιο συνεργασίας των παραγωγών με τις γαλακτοβιομηχανίες

46. Όσον αφορά τη συνεργασία των μερών με τους παραγωγούς, σημειώνεται ότι με βάση τον όρο Α.4 των Δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, οι συναφθείσες συμφωνίες με παραγωγούς γάλακτος πρέπει να μην υπερβαίνουν την ετήσια διάρκεια και να μην περιέχουν όρους αποκλειστικότητας ή υπέρμετρα επαχθείς όρους για την παροχή εγγυήσεων. Σύμφωνα με τις εκθέσεις που έχει υποβάλει στην ΕΑ ο Επιβλέπων τις Δεσμεύσεις Εντολοδόχος³⁶, η ΔΕΛΤΑ μετά την ανάληψη των Δεσμεύσεων [...]. Όσον αφορά την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ, υφίστανται [...] με παραγωγούς, έναντι συνολικά [...] συνεργαζόμενων παραγωγών την 30.6.2019. Το νομικό τμήμα της εταιρείας επιβεβαιώνει στον Επιβλέποντα Εντολοδόχο τη συμμόρφωση της εταιρείας με τους όρους των δεσμεύσεων, ενώ [...].

³³ Σημειώνεται ότι [...], ως εκ τούτου, τα σχετικά στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Εντούτοις, χρήσιμα είναι τα αντίστοιχα στοιχεία που χορηγήθηκαν στη ΓΔΑ από την [εταιρεία] [...], και από τα οποία προκύπτει ότι κατά τα έτη 2014, 2015 και 2016, σε σύνολο [...]» (βλ. την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Πίνακας 17).

³⁴ Βλ. τις απαντητικές επιστολές των εταιρειών [...].

³⁵ Βλ. σχετ. τις απαντήσεις των εταιρειών [...].

³⁶ Βλ. ενδεικτικά την υπ' αρ. 486/27.8.2019 Έκθεση του Επιβλέποντος Εντολοδόχου.

47. Εξάλλου, όπως αναφέρει η ΔΕΛΤΑ [...]»³⁷ :
[...]

48. Η ΜΕΒΓΑΛ αναφέρει, σχετικά, ότι [...]»³⁸.

49. Οι απαντήσεις των λοιπών γαλακτοβιομηχανιών ως προς το πλαίσιο που διέπει τη συνεργασία τους με τους παραγωγούς γάλακτος και τη διαμόρφωση της τιμής παραγωγού ποικίλουν. Ειδικότερα, [...].

50. [...]

51. [...].

52. Διαφορετική άποψη σχετικά με τη διαδικασία καθορισμού της τιμής αγοράς παραγωγού εξέφρασε [...] η οποία αναφέρει σχετικά ότι [...].

III ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΝΩΠΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΥΧΟΝ ΠΑΡΑΤΑΣΗΣ ΤΗΣ

III.1 Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ

53. Σύμφωνα με την εταιρεία ΔΕΛΤΑ, η Αναληφθείσα Δέσμευση είναι μη βάσιμη και δυσανάλογη και προκαλεί περισσότερα προβλήματα στον ανταγωνισμό και τη λειτουργία της αγοράς από αυτά που προορίζεται να επιλύσει. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή μίας δέσμευσης που αφορά στην τιμή προμήθειας της πρώτης ύλης συνιστά κατά την ΔΕΛΤΑ ακραίο παρεμβατικό μέτρο, που λόγω της οιονεί ρυθμιστικής φύσης του, πρέπει να λαμβάνεται σε οριακές περιπτώσεις. Αντίθετα, κατά τη ΔΕΛΤΑ το αθροιστικό μερίδιο των μερών και οι συνθήκες και η δομή της αγοράς δε δικαιολογούν έναν τέτοιο περιορισμό. Ειδικότερα, η ΔΕΛΤΑ αναφέρει τα εξής:

(α) Ο ανταγωνισμός αναπτύσσεται «στρεβλά» εις βάρος των εταιρειών ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ. Ειδικότερα, οι τελευταίες στερούνται «...τη δυνατότητα της αυτόνομης διαμόρφωσης των τιμών, με βάση τις ανάγκες που διαμορφώνονται στην αγορά των γαλακτοκομικών προϊόντων». Οι ανταγωνίστριες γαλακτοβιομηχανίες επηρεάζουν σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό τη μέση τιμή κάθε νόμου με αποτέλεσμα κατά τη ΔΕΛΤΑ οι τιμές με τις οποίες τιμολογούν οι ανταγωνίστριες εταιρείες να καθορίζουν την πορεία των τιμών των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ.

Επιπλέον, η ΔΕΛΤΑ αναφέρει ότι η αύξηση της παραγωγής βιολογικού αγελαδινού γάλακτος σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ δεν διακρίνει τις τιμές του συμβατικού από το βιολογικό γάλα επηρεάζει αυξητικά τη μέση τιμή ανά νομό και συνεπώς αυξάνει ανάλογα και την ελάχιστη εγγυημένη τιμή.

(β) Για την εφαρμογή της δέσμευσης απαιτείται ένα πολύπλοκο σύστημα υπολογισμών, το οποίο οδηγεί σε αδυναμία προϋπολογισμού του κόστους προμήθειας του αγελαδινού γάλακτος, που είναι η βασική πρώτη ύλη, καθώς ακόμα και 12 μήνες μετά την προμήθεια γάλακτος το τίμημα που θα κληθεί να καταβάλλει η ΔΕΛΤΑ ενδέχεται να μεταβληθεί ως συνέπεια των επιλογών των λοιπών γαλακτοβιομηχανιών. Η ΔΕΛΤΑ αναφέρει ότι η κατάσταση επιδεινώνεται στις περιοχές που η εταιρεία εμφανίζει περιορισμό της δραστηριοποίησής της.

(γ) Σύμφωνα πάντα με τη ΔΕΛΤΑ «[δ]εν είναι εύλογο για μια εταιρεία να μην έχει τη δυνατότητα μείωσης των τιμών για δύο έτη (ενδεχομένως και για τέσσερα), δηλαδή

³⁷ [...]

³⁸ Η ΜΕΒΓΑΛ παραλαμβάνει το γάλα από [...].

να μην συμβάλει στη διαμόρφωση της τιμής του ΕΛ.Γ.Ο. ΔΗΜΗΤΡΑ παρά μόνο αυξητικά ή συντηρητικά με βάση το σε ετήσια βάση κάθε φορά αποτέλεσμα».

(δ) Η αναληφθείσα δέσμευση εξασφαλίζει στους ανταγωνιστές των μερών πλεονεκτική θέση και δημιουργεί καθεστώς ανεπαρκούς λειτουργίας του ανταγωνισμού καθώς όπως ενδεικτικά αναφέρεται:

- «Ο ανταγωνιστής που διατηρεί ισχυρή αγοραστική δύναμη σε ένα νομό θα καθορίζει σε υψηλό ποσοστό την εξέλιξη των τιμών, ουσιαστικά επιβάλλοντας το ρυθμό του στη ΔΕΛΤΑ»,

- «Είσοδος ενός ανταγωνιστή σε μια περιοχή που είχε περιορισμένη δραστηριότητα έναντι της ΔΕΛΤΑ, με επιλογή παραγωγών με υψηλή γαλακτοπαραγωγή, θα προκαλέσει πιθανότατα αύξηση της μέσης τιμής του γάλακτος. Την αύξηση αυτή της μέσης τιμής θα υποχρεωθεί να την υποστεί η ΔΕΛΤΑ ακόμη κι αν δεν επιθυμεί να ακολουθήσει αυτό το ρυθμό για τους παραγωγούς που της απέμειναν»,

- «Ειδικά, αν έχει προηγηθεί ένα ανοδικό κύμα τιμών από τους ανταγωνιστές, όταν οι ανταγωνιστές έχουν τη δυνατότητα αναπροσαρμογών στη συνέχεια, τα μέρη (ΔΕΛΤΑ/ ΜΕΒΓΑΛ) δεν την έχουν, υποχρεούμενα να προχωρήσουν σε αυξήσεις λόγω των περιοριστικών μέτρων. Αντίστροφα, αν οι ανταγωνιστές δεν ακολουθήσουν ένα ανοδικό κύμα τιμών που έχει προηγηθεί, δεν υποχρεούνται στη συνέχεια να ανταποκριθούν σε αυτή την άνοδο τιμών όπως τα μέρη υποχρεούνται από τη δέσμευση»,

- «Η ανταγωνίστρια εταιρεία που διατηρεί ισχυρή αγοραστική δύναμη σε ένα νομό, γνωρίζοντας τα ανωτέρω, και έχοντας γνώση των περιορισμών τιμολόγησης των μερών δύναται να προκαλέσει τεχνητή διαμόρφωση της τιμής παραγωγού, ώστε να αποθαρρύνει/αποδυναμώσει τη δυναμική δραστηριοποίησης των μερών στην περιοχή, και στη συνέχεια (η ανταγωνίστρια εταιρεία) χωρίς καμία επίπτωση ή περιορισμό, να επαναφέρει τις τιμές στα επιθυμητά για αυτήν επίπεδα, αφού θα λειτουργεί υπό τις ευνοϊκές συνθήκες της εφαρμογής περιοριστικών μέτρων που θα ισχύουν μόνο για τα μέρη».

(ε) Σχολικά με τις περιπτώσεις απόκλισης από την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, λόγω σημαντικής υποβάθμισης της ποιότητας του αγελαδινού γάλακτος, όπως προβλέπεται για τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, «...εξ αιτίας ενδεχόμενης αμέλειας, αστοχίας ή εσκεμμένης ενέργειας του παραγωγού», οι οποίες δεν είναι εφικτό να προβλεφθούν, απαιτούν «...μεγάλη διαδικασία τεκμηρίωσης και αιτιολόγησης, πολυπλοκότητα και σημαντική χρονοκαθυστέρηση που δεν συνάδει με τους γρήγορους ρυθμούς που λειτουργεί η συγκεκριμένη αγορά»³⁹. Επιπλέον, «[η] τιμολογιακή 'επιβράβευση' μέσω της δέσμευσης της ελάχιστης εγγυημένης τιμής ενός παραγωγού που πραγματοποίησε νοθεία ή από αμέλεια ή/και αδυναμία οδηγήθηκε σε υποβάθμιση της ποιότητας του γάλακτος του, επειδή κατά το τελευταίο έτος αυξήθηκε η μέση τιμή γάλακτος στο νομό του, δεν αποτελεί ορθή πρακτική

³⁹ Η ΔΕΛΤΑ ανέφερε ότι είχε περιστατικά που θα επέτρεπαν την ενεργοποίηση αιτήματος απόκλισης από την ελάχιστη εγγυημένη και για τα οποία έκρινε «...ότι δεν είναι πρακτικά εφικτή η επίκληση της μέριμνας αυτής».

και δεν συμβάλει στην ανάπτυξη του κλάδου. Αντίθετα κινδυνεύει να οδηγήσει σε μιμητές, σε αδρανοποίηση της ευαισθησίας των παραγωγών σε θέματα ποιότητας λόγω της εξασφαλισμένης εξέλιξης της τιμής και τελικά να συμβάλει στην επιδείνωση της ποιότητας του γάλακτος και στην υποβάθμιση της ελληνικής κτηνοτροφίας». Ως εκ τούτου, για τη ΔΕΛΤΑ η αναληφθείσα δέσμευση δημιουργεί κίνητρο υποβάθμισης της ποιότητας του γάλακτος πανελλαδικά, εφόσον έκαστος αδιακρίτως παραγωγός απολαμβάνει την ελάχιστη εγγυημένη τιμή από τα μέλη, με συνέπεια οι εταιρείες να βρίσκονται έναντι ενός «τεράστιου ανταγωνιστικού μειονεκτήματος» που αφορά την ποιότητα της πρώτης ύλης που λαμβάνουν. Τέλος, η ΔΕΛΤΑ αναφέρει ότι το οικονομικό κόστος της εν λόγω δέσμευσης είναι εξαιρετικά υψηλό.

54. Σύμφωνα με την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ, η εφαρμογή της δέσμευσης «...προκαλεί προβλήματα στην ποιότητα του γάλακτος, αφού οι παραγωγοί γνωρίζουν πως και χειρότερης ποιότητας γάλα θα πληρωθεί με την ελάχιστη εγγυημένη τιμή». Επιπλέον, η εταιρεία αναφέρει ότι «Η αγορά του αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα είναι ελλειμματική και εκ του λόγου αυτού πλήρως ανταγωνιστική».

55. Η ΜΕΒΓΑΛ εκτιμά δε ότι η παράταση της αναληφθείσας δέσμευσης θα επιδεινώσει την ποιότητα του αγελαδινού γάλακτος.

III.2 Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

56. Ως προς τις επιπτώσεις της αναληφθείσας δέσμευσης στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, οι απόψεις των γαλακτοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά έχουν ως εξής⁴⁰.

57. Η εταιρεία [...] εκτιμά πως οι γαλακτοπαραγωγοί έχουν ενισχύσει την διαπραγματευτική θέση τους έναντι των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, οι οποίες με την ανάληψη της υπό αξιολόγηση Δέσμευσης δεν προέβησαν στην καταγγελία υφιστάμενων συμβάσεων για να επιβάλουν όρους συνεργασίας με μειωμένο τίμημα. Επίσης, αναφέρει ότι οι παραγωγοί, οι οποίοι παρήγαγαν ποιοτικό γάλα ή/και σε μεγάλες ποσότητες είχαν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με νέες εταιρείες / γαλακτοβιομηχανίες, με ευνοϊκότερους όρους ή ακόμη και να διακόψουν τη συνεργασία με τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ «...ή να αξιώσουν την καταβολή σε αυτούς υψηλότερου τιμήματος από το ελάχιστον εγγυημένο». Ωστόσο, η εταιρεία [...] εξέφρασε και προβληματισμούς σχετικά με το κίνητρο που παρέχει η Δέσμευση στους παραγωγούς με μικρές ποσότητες και χαμηλή ποιότητα αγελαδινού γάλακτος να μην αυξήσουν τις ποσότητες και να μη βελτιώσουν την ποιότητα του προϊόντος τους καθώς «...το τίμημα που ελάμβαναν ήταν ήδη υψηλότερο από αυτό που θα άξιζε να καταβληθεί για την προσφερόμενη από αυτούς ποσότητα και ποιότητα γάλακτος». Όπως η ίδια αναφέρει χαρακτηριστικά, η υπό αξιολόγηση Δέσμευση εκτιμάται

⁴⁰ Οι εταιρείες των οποίων οι απαντήσεις δεν μπορούν να αξιολογηθούν είναι οι ακόλουθες: α) Η [...] β) η [...] η οποία απάντησε ότι «[...]», γ) [...] η οποία δεν μπορεί να εκτιμήσει [...] λόγω του ότι η δέσμευση [...]», δ) οι [...] λόγω του ότι [...]», ε) η [...] καθώς σύμφωνα με την ίδια [...]», στ) η [...].

πως τους ωθεί να μην βελτιώσουν την παραγωγή τους αφού θα λάβουν την ελάχιστη εγγυημένη τιμή.

58. Περαιτέρω, η εταιρεία [...], εκτιμά ότι το ενδεχόμενο παράτασης της ισχύος της Δέσμευσης μπορεί να έχει είτε θετικά είτε αρνητικά αποτελέσματα. Ειδικότερα, «...αν στην εν λόγω διετία που εφαρμόστηκε η Δέσμευση παρατηρείται μείωση είτε/και των παραγόμενων ποσοτήτων είτε/και χειρότερησης της ποιότητας η τυχόν παράταση της Δέσμευσης θα επιτείνει την κατάσταση αυτή. Αν αντιθέτως οι καταβαλλόμενες τιμές είναι υπέρτερες της ελάχιστης εγγυημένης, αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ θα κατέβαν το εν λόγω υψηλότερο τίμημα σε κάθε περίπτωση ακόμη και αν δεν υπήρχε η Δέσμευση. Επιπλέον θα πρέπει να εξεταστεί αν οι όποιες αυξομειώσεις των τιμών, πέραν τις ελάχιστης εγγυημένης τιμής, βρίσκονται σε αναλογία με τις αυξομειώσεις εν γένει της εν λόγω αγοράς γάλακτος, διότι έτσι γίνεται αντιληπτό ότι η ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, χρειάζεται τις εν λόγω ποσότητες με τη συγκεκριμένη ποιότητα και καταβάλει υψηλότερο τίμημα προκειμένου να έχουν κίνητρο οι παραγωγοί να παραμείνουν στην εν λόγω συνεργασία. Κατά συνέπεια σε αυτή την περίπτωση είναι μάλλον αδιάφορο αν θα πρέπει να παραταθεί η αναληφθείσα Δέσμευση». Από την άλλη πλευρά, η εταιρεία εκτιμά ότι η Δέσμευση αναγκάζει τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ να αγοράζουν γάλα που δεν χρειάζονται καταβάλλοντας την ελάχιστη εγγυημένη τιμή, το οποίο, λόγω χαμηλής ζήτησης, οι παραγωγοί δεν μπορούν να διαθέσουν αλλού. Επομένως, αν η Δέσμευση παύσει να ισχύει οι ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ δεν θα αγοράζουν το γάλα που δεν χρειάζονται και, ως εκ τούτου, «...θα υπάρξει στην αγορά υπερπροσφορά πρώτης ύλης γάλακτος που θα οδηγήσει σε πτώση των τιμών η οποία προφανώς και θα βλάψει τους παραγωγούς».

59. Η [...] εκτιμά ότι η υπό αξιολόγηση Δέσμευση «...αποτελεί ένα σωστό πλαίσιο για την καλή λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος και την τιμή παραγωγού. Είναι θετικό να υπάρχει όριο στις τιμές αγοράς γάλακτος ούτως ώστε να είναι βιώσιμοι οι παραγωγοί και οι βιομηχανίες».

60. Η [...] θεωρεί ότι δεν θα υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις τυχόν παράτασης της Αναληφθείσας Δέσμευσης, χωρίς να αναλύει περαιτέρω.

61. Η [...] θεωρεί ότι η Δέσμευση είναι σημαντική για τους παραγωγούς καθώς τους εγγυάται μια σταθερή τιμή και όχι μείωση, ενώ θεωρεί πως «...δεν έχει ιδιαίτερες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό των αναφερόμενων εταιριών».

62. Η εταιρεία [...] δεν έχει αντιληφθεί επιπτώσεις στην αγορά του γάλακτος, πιθανόν, όπως αναφέρει η ίδια, λόγω του γεγονότος ότι η ελάχιστη εγγυημένη τιμή καθοριζόταν «...σε επίπεδα αρκετά χαμηλότερα από τις τρέχουσες τιμές αγοράς σε συνδυασμό με την απουσία σημαντικών διακυμάνσεων των τιμών παραγωγού, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών». Η εταιρεία αναφέρει επίσης, ότι «[θ]εωρητικά, η παροχή ελάχιστης εγγυημένης τιμής εξασφαλίζει στον παραγωγό το απαραίτητο εισόδημα για το βιοπορισμό του. Λειτουργεί ως «δίκτυο ασφαλείας» σε περιπτώσεις απότομης πτώσης των τιμών

στην αγορά». Η [...] δεν αναμένει ουσιαστική επίδραση στη λειτουργία του ανταγωνισμού της αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος και στη διαμόρφωση των τιμών παραγωγού, καθώς με «την τυχόν παράταση της Δέσμευσης θα συνεχίσει να παρέχεται η εγγύηση του ελάχιστου εισοδήματος στους παραγωγούς-προμηθευτές των εταιρειών ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ».

63. Η [...] αναφέρει, χωρίς όμως να αναλύει περαιτέρω, πως δεν θα υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της Αναληφθείσας Δέσμευσης στην λειτουργία του ανταγωνισμού και στην τιμή του παραγωγού. Τέλος, χωρίς να διευκρινίζει σχετικά, η [...] αναφέρει ότι «[ε]πιφυλασσόμαστε για την ενδεχόμενη παράτασή της».

64. Η εταιρεία [...] θεωρεί ότι οι επιπτώσεις της Αναληφθείσας Δέσμευσης «...τόσο στην λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά του νωπού αγελαδινού γάλακτος όσο και στην διαμόρφωση των τιμών παραγωγού [...] είναι περιορισμένες», καθώς αφορά σε συγκεκριμένους νομούς, της βόρειας Ελλάδας, [...].

65. Σύμφωνα με την εταιρεία [...], η οποία δεν διευκρινίζει περαιτέρω, η υπό αξιολόγηση Δέσμευση «...μπορεί να έχει επιπτώσεις στην λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος και κυρίως στην τιμή του παραγωγού. Πολλοί παραγωγοί εκτός Δέσμευσης μπορεί να ζητάνε αυτή την τιμή πώλησης».

66. Τέλος, η [...] αναφέρει «...[...]».

III.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

67. Με βάση τα ανωτέρω, το αθροιστικό μερίδιο που κατέχουν οι ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ ως αγοραστές νωπού αγελαδινού γάλακτος στην ελληνική επικράτεια υπερέβη το [...] % το 2018 έναντι του [...] % που κατείχαν κατά τα έτη 2014 έως και 2017, με τα ποσοστά απορρόφησης των εταιρειών ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ να παρουσιάζουν σταθερότητα κατά τα έτη 2014 έως 2017. Συνεπώς, το αθροιστικό μερίδιο των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ στην ελληνική επικράτεια μειώνεται κατά [...] ποσοστιαίες μονάδες το 2018, η μείωση δε αυτή φαίνεται να προέρχεται από τη ΜΕΒΓΑΛ. Σε επίπεδο Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας, το αθροιστικό μερίδιο των μερών ανήλθε σε [...] % και [...] % αντίστοιχα (στοιχεία έτους 2018), με τα ποσοστά απορρόφησης των εταιρειών ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ να παρουσιάζουν ελαφρά [...] σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

68. Επισημαίνεται ότι σε υποθέσεις αγοραστικής ισχύος, όπως εν προκειμένω, οι αρχές ανταγωνισμού έχουν διατυπώσει τις ανησυχίες τους ως προς τη δυνατότητα περιορισμού του αποτελεσματικού ανταγωνισμού από την επιχείρηση με αγοραστική δύναμη, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου ο αγοραστής κατέχει αισθητά χαμηλότερο μερίδιο στην αγορά προμήθειας / εφοδιασμού σε σχέση με το αντίστοιχο κατώφλι του 50% που παραδοσιακά χρησιμοποιείται ως ένδειξη δεσπόζουσας θέσης σε αγορές παραγωγής και διανομής. Ειδικότερα, στην υπόθεση M-1221, Rewe-Meinl, κρίθηκε ότι με μερίδια 30-40% στην αγορά εφοδιασμού, η νέα οντότητα, όπως εν προκειμένω, αποκτούσε δεσπόζουσα θέση, καθώς και στην υπόθεση M-1684, Carrefour-Promodes, όπου το αντίστοιχο μερίδιο της νέας οντότητας ανερχόταν σε 22%, πολύ χαμηλότερο από το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ όπου ανέρχεται περίπου σε

32%. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός των μερών στην υπ' αρ. 584/14.10.2019 προσθήκη τους περί μη κατοχής δεσπόζουσας θέσης στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος⁴¹ κρίνεται αλυσιτελής, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη ότι το μερίδιο των μερών τον Σεπτέμβριο του 2019 ανέρχεται στο [...] %⁴².

69. Σε επίπεδο νομών, στους οποίους αφορά η Αναληφθείσα Δέσμευση, τα υψηλότερα αθροιστικά μερίδια εντοπίζονται στους νομούς Φλώρινας ([...] %), Πέλλας ([...] %), Ημαθίας ([...] %), Κοζάνης ([...] %), Θεσσαλονίκης ([...] %) και Χαλκιδικής ([...] %), με βάση τα στοιχεία του 2018. Τα μέρη αναφέρουν ότι το κλείσιμο του εργοστασίου στο Πλατύ Ημαθίας της ΔΕΛΤΑ τον Ιούνιο του 2019 (μετά από 45 χρόνια λειτουργίας του) επηρεάζει προς τα κάτω το μερίδιο αγοράς της ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ στο νομό Ημαθίας [...] %⁴³. Ωστόσο, το γεγονός αυτό έλαβε χώρα στο τέλος του 1ου εξαμήνου του 2019 και κατά τα ανωτέρω⁴⁴, τα στοιχεία του 1ου εξαμήνου του 2019 δεν λαμβάνεται υπόψη στη παρούσα δεδομένου ότι δεν αποτελούν ολόκληρο έτος και δεν είναι συγκρίσιμα με τα στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη (στοιχεία έτους 2016) κατά την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ⁴⁵.

70. Αναφορικά με το κλείσιμο του εργοστασίου στο Πλατύ Ημαθίας, η ΔΕΛΤΑ στην υπ' αρ. 4978/29.7.2019 επιστολή της απάντησε ότι «[...]».

71. Σημειωτέον είναι ότι, με βάση τα ως άνω στοιχεία, το μερίδιο των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ στο Ν. Καβάλας εκμηδενίσθηκε κατά το έτος 2018, ενώ στο Ν. Χαλκιδικής εκτινάχθηκε από [...] % το 2014 σε [...] % το 2018. Το γεγονός αυτό κατά την ΕΑ καταδεικνύει την ευχέρεια των μερών να ανακατευθύνουν την ικανοποίηση των αναγκών τους σε νωπό αγελαδινό γάλα μεταξύ γαλακτοπαραγωγών. Ο ανταγωνιστής των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ με το αμέσως επόμενο υψηλότερο μερίδιο απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος εξακολουθεί να είναι στην ελληνική επικράτεια, σε επίπεδο Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και στους Νομούς Θεσσαλονίκης και Ξάνθης, η εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΑ Α.Ε, με ποσοστά απορρόφησης, που ανέρχονται κατά το έτος 2018 [...] % στην ελληνική επικράτεια (έναντι [...] % κατά το έτος 2016), σε [...] % στο Νομό Θεσσαλονίκης (έναντι [...] % το 2016) και σε [...] % στο Ν. Ξάνθης (έναντι [...] % το 2016). Ως εκ τούτου, ο επόμενος ανταγωνιστής των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ διαθέτει σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική επικράτεια όσο και στους επιμέρους νομούς.

72. Εκ των ανωτέρω, προκύπτει ότι οι ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ εξακολουθούν να είναι ο σημαντικότερος πελάτης των

⁴¹ Βλ. σχετ. σελ. 2 της προσθήκης των μερών.

⁴² Βλ. σχετ. την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 15, όπου τα μέρη αναφέρουν ότι [...]». Η έντονη γραφή από τα μέρη.

⁴³ Βλ. σχετικά το υπ' αρ. 567/2.10.2019 Υπόμνημα των μερών, σελ. 16 και την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 14.

⁴⁴ Βλ. σχετικά Ενότητα Ι.3 της παρούσας.

⁴⁵ Κατά το ίδιο σκεπτικό δεν λαμβάνονται στοιχεία καταστροφών στη παρούσα από το κλείσιμο του εργοστασίου στο Πλατύ Ημαθίας της ΔΕΛΤΑ (βλ. σχετικά το υπ' αρ. 567/2.10.2019 Υπόμνημα των μερών, σελ. 16 -17). [...].

παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος, τόσο στην ελληνική επικράτεια, όσο και στις σημαντικότερες γαλακτοπαραγωγικές περιοχές της χώρας, με διαφορά που ανέρχεται σε [...] % (σε πανελλήνιο επίπεδο -έναντι [...] % το 2016) και έως και [...] τοπικά (στο νομό Πέλλας) έναντι των ανταγωνιστών της, που έπονται αυτής σε απορρόφηση νωπού αγελαδινού γάλακτος. Η ως άνω διαπίστωση δεν διαφοροποιείται εκ του γεγονότος ότι το αθροιστικό μερίδιο των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ μειώνεται ελαφρώς κατά το 2018, καθώς η μείωση αυτή αφορά ένα μόνο έτος, και επομένως δεν είναι αξιολογήσιμη.

73. Επιπλέον, οι παραγωγοί νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι ακόμη σε μεγάλο βαθμό κατακερματισμένοι, παρά την περαιτέρω μείωση του αριθμού τους, που αναφέρθηκε ανωτέρω⁴⁶. Υπενθυμίζεται ότι το 2018, εκ των 2.779 γαλακτοπαραγωγών, οι 2.653 ήτοι ποσοστό 95,5% του συνόλου των παραγωγών, παράγουν ποσότητες μικρότερες των 1000 τόνων, το δε 47% του συνόλου των παραγωγών παράγει ποσότητες κάτω των 50 τόνων, και επομένως η συντριπτική πλειοψηφία των παραγωγών εξακολουθούν να είναι εξαιρετικά μικρές επιχειρήσεις.

74. Αντίστοιχα ήταν τα στοιχεία του ΕΛ.Γ.Ο.- ΔΗΜΗΤΡΑ ως προς το έτος 2015, οπότε περίπου το 68% της συνολικής εγχώριας παραγωγής προήλθε από 3.134 παραγωγούς (97% των παραγωγών), ενώ ποσοστό 32% της εγχώριας παραγωγής από 112 παραγωγούς⁴⁷. Από τα στοιχεία αυτά προέκυπτε επίσης ότι το 97% των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος παρήγαγαν ποσότητες μικρότερες των 1000 τόνων, το δε 32% αυτών παρήγαγε ποσότητες που κυμαίνονταν μεταξύ μόλις 10 και 50 τόνων.

75. Εξάλλου, εντός της τριετίας 2016-2018, η ΔΕΛΤΑ συνεργάστηκε κατά μέσο όρο με [...] παραγωγούς (έναντι [...] το 2016) και η ΜΕΒΓΑΛ με [...] (έναντι [...] το 2016)⁴⁸. Παράλληλα, όπως ήδη αναφέρθηκε⁴⁹, κατά το έτος 2018, το [...] της εγχώριας παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος προήλθε από μεμονωμένους παραγωγούς, όπως ακριβώς και κατά το έτος 2016, και μόλις το [...] από ενώσεις / συλλόγους παραγωγών. Ιδίως δε για τις ΔΕΛΤΑ και ΜΕΒΓΑΛ, κατά το 2018, το [...] % και το [...] % αντίστοιχα προήλθαν από μεμονωμένους παραγωγούς (έναντι ποσοστών [...] και [...] % το 2016).

76. Με βάση τα ως άνω στοιχεία, η ΕΑ κρίνει ότι οι παραγωγοί εξακολουθούν επί του παρόντος να είναι σε μειονεκτική διαπραγματευτική θέση έναντι των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι, κατά τη νέα έρευνα της ΓΔΑ και την επεξεργασία των στοιχείων του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, διαπιστώθηκε εκ νέου ότι οι μετακινήσεις γαλακτοπαραγωγών μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών (από άποψη συνολικού αριθμού) δεν πραγματοποιούνται σε

⁴⁶ Βλ. π.χ. Μ.1221, ο.π., σκ. 89-92 (όπου το γεγονός ότι υφίστατο λιγότερη συγκέντρωση στην πλευρά των παραγωγών σε σχέση με την πλευρά των αγοραστών - ζήτηση - αξιολογήθηκε ως παράγοντας που ενίσχυε την πιθανότητα δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας - η οποία σημειωτέον δραστηριοποιούνταν ως αγοραστής στο κλάδο λιανικού εμπορίου - που θα προέκυπτε από την συγκέντρωση), καθώς και παρ.22.

⁴⁷ Σχ. η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Πίνακας 10.

⁴⁸ Σχ. ο Πίνακας 13 και ο Πίνακας 14 της παρούσας.

⁴⁹ Σχ. ο Πίνακας 1 της παρούσας.

τέτοιο βαθμό, ώστε να θεωρηθούν επαρκές αντίβαρο στην αγοραστική δύναμη των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ (βλ. και πίνακες 13-14 της παρούσας). Για να κριθεί εάν υπήρξαν περιπτώσεις μετακίνησης γαλακτοπαραγωγών σε βαθμό που να καταδεικνύεται η απουσία κόστους μεταστροφής, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παραγόμενες ποσότητες από τους παραγωγούς που τυχόν άλλαξαν πελάτη, και όχι μόνο ο αριθμός τους. Αυτή είναι και η διαπίστωση της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της ΕΑ⁵⁰, με την οποία απερρίφθη το σχετικό επιχείρημα των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ που είχε υποβληθεί στο πλαίσιο αξιολόγησης της συγκέντρωσης. Αν δεχτούμε ως γεγονός ότι ο λόγος των αποχωρήσεων των παραγωγών που καταγράφονται από τη ΔΕΛΤΑ (βλ. σελ. 20 του υπομνήματος της) οφείλεται σε έξοδο των παραγωγών από την αγορά, τότε είναι αντιφατικό να θεωρήσουμε στην παρούσα ότι αποτελούν ένδειξη αύξησης της αγοραστικής τους δύναμης έναντι των μερών.

77. Όπως προαναφέρθηκε, στις απαντήσεις της, η [...] επιμένει ότι η μετακίνηση παραγωγών σε άλλη γαλακτοβιομηχανία δεν είναι εύκολη⁵¹. Στη διαπίστωση αυτή κατατείνει και το γεγονός του υψηλού συχνά βαθμού οικονομικής εξάρτησης των γαλακτοπαραγωγών με συγκεκριμένες βιομηχανίες⁵². Άλλωστε, όπως αναφέρει η ΔΕΛΤΑ στο από 23.2.2017 Υπόμνημα της στο πλαίσιο της αξιολόγησης της συγκέντρωσης με την εταιρεία ΜΕΒΓΑΛ «...[...].....»⁵³. Σ' αυτό το πλαίσιο, προβλέπεται, βάσει της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης, ότι καταλαμβάνονται από τη δέσμευση για την καταβολή της ελάχιστης εγγυημένης τιμής όχι μόνο οι νόμοι στους οποίους τα μέρη είχαν κοινή παρουσία κατά το χρόνο ανάληψης δεσμεύσεων, αλλά και οι όμοροι νομοί αυτών.

78. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, ως συνέπεια της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της ΕΑ, άρθηκαν οι περί αποκλειστικότητας όροι που συμπεριλαμβάνονταν στις έγγραφες συμβάσεις της εταιρείας ΜΕΒΓΑΛ με τους παραγωγούς γάλακτος, ωστόσο, όπως η ίδια η ως άνω εταιρεία ισχυρίζεται, κατά κανόνα δεν υπάρχουν έγγραφες συμβάσεις με τους γαλακτοπαραγωγούς, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τις περιοδικά υποβαλλόμενες εκθέσεις του Επιβλέποντος Εντολοδόχου. Η διαπίστωση αυτή ισχύει, βάσει των ως άνω Εκθέσεων, και ως προς τη ΔΕΛΤΑ. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι σε όσες (λίγες) συμβάσεις [...] [...] ⁵⁴. Οι ως άνω συμβατικοί όροι συνιστούν αντικίνητρο για τη διακοπή της συνεργασίας τους με τις εν λόγω εταιρείες⁵⁵, ιδίως όσον αφορά στους μικρότερους παραγωγούς, οι οποίοι αποτελούν και την πλειοψηφία των Ελλήνων παραγωγών, καθώς, σε περίπτωση που προβούν σε τέτοια διακοπή της συνεργασίας τους, οι παραγωγοί θα πρέπει αφενός να μεταφέρουν ολόκληρη την παραγωγή τους σε νέο/-ους αγοραστή/-ές και αφετέρου θα πρέπει να αντιμετωπίσουν άμεσα τις

⁵⁰ Σχ. η υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, παρ. 99.

⁵¹ Βλ. παρ. 45.

⁵² Βλ. Ενότητα II.2 ανωτέρω.

⁵³ Βλ. σχ. την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 24

⁵⁴ Βλ. πρότυπες συμβάσεις που προσκόμισαν τα μέρη με τις υπ' αρ. 21/18.1.2018 και 24/19.1.2018.

⁵⁵ Σχ. ο Πίνακας 14 της παρούσας.

οικονομικές επιπτώσεις της επιλογής τους. Επισημαίνεται ότι η αναφορά στους εν λόγω όρους στην παρούσα δεν καταλογίζει υπαιτιότητα στα μέρη, απλώς διαπιστώνει ότι το γεγονός ότι οι παραγωγοί οφείλουν να [...] λειτούργει στην πράξη αντικειμενικώς ως αντικίνητρο για την μεταστροφή τους.

79. Επίσης, προβληματισμούς για τη διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος εξακολουθεί να προβάλλει η συντριπτική πλειοψηφία των ανταγωνιστών των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, όπως εκτέθηκε ανωτέρω⁵⁶. Μεταξύ άλλων, ανταγωνιστές των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ [...] επισήμαναν, όπως προεκτέθηκε, την ύπαρξη αντικινήτρων σε βάρος των παραγωγών σε περίπτωση βούλησής τους να μετακινηθούν σε άλλο/-ους πελάτη/-ες⁵⁷.

80. Πέραν των ανωτέρω, ως προς τις εν γένει συνθήκες της αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά το 2018 αναστράφηκε η φθίνουσα πορεία της εγχώριας παραγωγής (620.872.012 κιλά το 2018 έναντι 601.745.212 κιλά το 2016), το ύψος δε αυτής επανήλθε στα επίπεδα του 2014 (617.861.792)⁵⁸. Η μέση τιμή παραγωγού παρουσίασε κατά το 2018 αύξηση εν σχέση με τη μέση τιμή των ετών 2016 και 2017. Συνοπτικώς, η τιμή παραγωγού σημείωνε [...] κατά τα έτη 2014-2016, παρά την πτωτική πορεία της παραγωγής κατά τα έτη αυτά, παρουσίασε δε [...], κατά τα έτη, κατά τα οποία η παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος αυξήθηκε (2016-2018). Συνεπώς, φαίνεται ότι η τιμή παραγωγού δεν παρουσιάζει κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο διακυμάνσεις συναρτώμενες με αυτές του όγκου παραγωγής. Χαρακτηριστικό είναι ότι, κατά την χρονική περίοδο 2014-2018, η παραγωγή γάλακτος στην ελληνική αγορά ήταν, παρά την αύξηση των ετών 2016-2018, περιορισμένη, έως και ελλειμματική, όπως η ίδια η ΜΕΒΓΑΛ παραδέχεται⁵⁹, όπερ θα συνηγορούσε υπέρ της διαχρονικής αύξησης των τιμών παραγωγού.

81. Σ' αυτό το πλαίσιο, υπενθυμίζεται ότι, κατά την εκτίμηση της ΔΕΛΤΑ, στη διαμόρφωση της τιμής παραγωγού συμβάλλουν μεταξύ άλλων [...]. Το γεγονός αυτό, ωστόσο, δε φαίνεται να συνάδει με την εικόνα της αγοράς που προπεριγράφηκε.

82. Περαιτέρω, η ΔΕΛΤΑ θεωρεί ως καθοριστικό παράγοντα διαμόρφωσης της τιμής [...].

83. Παρά τα ανωτέρω, από τα στοιχεία του πίνακα 10 ανωτέρω, προκύπτει, ότι οι τιμές αγοράς νωπού γάλακτος της εταιρείας ΔΕΛΤΑ είναι [...] καθόλη την χρονική περίοδο 2014-2018 τόσο έναντι των τιμών των σημαντικότερων ανταγωνιστών της, [...] όσο και έναντι της μέσης τιμής της αγοράς.

84. Σημειώνεται επίσης σχετικώς ο ισχυρισμός της [...] ότι κατά κανόνα η τιμή παραγωγού δε διαμορφώνεται ως αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξύ παραγωγών και

γαλακτοβιομηχανιών, βάσει των συνθηκών της αγοράς, αλλά μονομερώς από τις τελευταίες. Βάσει των προαναφερθέντων, η διαπίστωση αυτή φαίνεται να ισχύει ιδίως ως προς τη ΔΕΛΤΑ η οποία εξακολουθεί να έχει ιδιαίτερος ισχυρή διαπραγματευτική θέση.

85. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ΔΕΛΤΑ εξακολούθησε να αγοράζει [...] από τον μέσο όρο της αγοράς και από τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της και κατά το 2018, έτος, κατά το οποίο εφαρμόσθηκε η Αναληφθείσα Δέσμευση ως προς τους δικαιούχους - γαλακτοπαραγωγούς, οι οποίοι συνεργάζονταν με τη ΔΕΛΤΑ. Το γεγονός αυτό σημαίνει μιν ότι η εφαρμογή της Δέσμευσης [...]. Το γεγονός ότι η ΔΕΛΤΑ συνεχίζει να στηρίζει την ελληνική κτηνοτροφία, όπως αναφέρουν τα μέρη στο υπόμνημα τους⁶⁰, αν μη τι άλλο είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά δεν σημαίνει ότι εκμεταλλεζόμενη τη διαπραγματευτική της δύναμη έναντι των γαλακτοπαραγωγών [...].

86. Εξάλλου, ως προς τη ΜΕΒΓΑΛ, επισημαίνεται ότι, όπως εκτίθεται στην υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, το επιχειρηματικό σχέδιο⁶¹, το οποίο τέθηκε υπόψη της ΕΑ, στο πλαίσιο της γνωστοποίησης της συγκέντρωσης των μερών, ισχύει έως και [...]. Στο σχέδιο αυτό συμπεριλαμβάνεται πρόβλεψη της Διοίκησης της ΜΕΒΓΑΛ για [...]. Εν όψει των ανωτέρω, η εκδηλωθείσα στο ως άνω επιχειρηματικό σχέδιο [...]. Χαρακτηριστικό είναι, ωστόσο, ότι, σύμφωνα με σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶², την επόμενη πενταετία αναμένεται σταδιακή αύξηση της μέσης τιμής αγοράς γάλακτος στην Ευρώπη και η τιμή αγοράς ελληνικού νωπού αγελαδινού γάλακτος αποτελεί, κατά τις απαντήσεις της ΔΕΛΤΑ και της [...], αλλά και, [...] για το οποίο γίνεται λόγος αμέσως παρακάτω⁶³, συνάρτηση των συνθηκών και της ευρωπαϊκής αγοράς.

87. Πρέπει επιπλέον να σημειωθεί, σ' αυτό το πλαίσιο, ότι ένα από τα «κύρια ρίσκα» που αναγνωρίζει η ελεγκτική [...] είναι η [...].

88. Επίσης, στην σελ. 24 του υπομνήματος τους τα μέρη αναφέρουν ότι⁶⁵ [...]». Ωστόσο, το επιχειρηματικό σχέδιο κάθε εταιρείας λειτουργεί ως μια μελέτη σκοπιμότητας για έναν δυνητικό επενδυτή και για αυτό το λόγο

⁶⁰ Βλ. σχετικά το υπ' αρ. 567/22.10.2019 υπόμνημα των μερών, σελ. 25 και σχετική αναφορά των μερών κατά την ακροαματική διαδικασία (80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 22).

⁶¹ Βλ. επιχειρηματικό σχέδιο (Business Plan) με τίτλο Project Dairy: Independent Business Review (Οκτώβριος 2016), που προσκομίσθηκε ως συνημμένο Σχετικό 9 στο υπ' αρ. 938/15.2.2017 Έντυπο γνωστοποίησης.

⁶² Σύμφωνα με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Prospects for EU agricultural markets and income 2015-2025» https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/markets-and-prices/medium-term-outlook/2015/fullrep_en.pdf, σελ. 37 επ.

⁶³ Πρβλ. και επιχειρηματικό σχέδιο (Business Plan) με τίτλο Project Dairy: Independent Business Review (Οκτώβριος 2016), που προσκομίσθηκε ως συνημμένο Σχετικό 9 στο υπ' αρ. 938/15.2.2017 Έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 30. Πρβλ. παρ. 87 κατωτέρω.

⁶⁴ Ο.π., σελ. 30 σημ. 3 και 40. Πρβλ. και σελ. 15 του επιχειρηματικού σχεδίου.

⁶⁵ Βλ. σχετ. και την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 27, όπου αναφέρεται ότι [...]».

⁵⁶ Βλ. Κεφ. ΙΙΙ.2 της παρούσας.

⁵⁷ Βλ. παρ. 45 σχετικά με τα αντικίνητρα των παραγωγών

⁵⁸ Σχετ. ο Πίνακας 12.

⁵⁹ Πρβλ. απαντήσεις ΜΕΒΓΑΛ, η οποία επιπλέον σημειώνει ότι το ελληνικό φρέσκο αγελαδινό γάλα δεν επαρκεί λόγω της υψηλής ζήτησης προϊόντων με φρέσκο ελληνικό γάλα (απαντήσεις 4β, 5 και 9). Πρβλ. και απάντηση ΣΕΡΓΑΛ.

καθίσταται αναγκαία η εκπόνηση του. Συναφώς, το επιχειρηματικό σχέδιο μιας εταιρείας, όπως, εν προκειμένω, της ΜΕΒΓΑΛ, παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες στην αγορά για να πεισθούν οι επενδυτές να επενδύσουν σε αυτή⁶⁶. Δεν είναι τυχαίο ότι πολλές εταιρείες στο πλαίσιο χρηματοδότησης τους από τις τράπεζες καταθέτουν στις τελευταίες το επιχειρηματικό τους σχέδιο με ορίζοντα τριετίας ή πενταετίας, με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της εν λόγω χρηματοδότησης. [...]»⁶⁷. Ως εκ τούτου, σε καμία περίπτωση δεν συντάσσεται αναγκαστικά βάσει συνόλου παραδοχών που δεν επιβεβαιώνονται στην πράξη.

89. Με αυτά τα δεδομένα, είναι εύλογο να θεωρηθεί ότι η ως άνω εταιρεία έχει το κίνητρο να [...]»⁶⁸.

90. Ενόψει όλων των ανωτέρω, ήτοι: α) του υψηλού αθροιστικού μεριδίου απορρόφησης νωπού αγελαδινού γάλακτος που διαθέτουν οι ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ πανελλαδικά, αλλά και στην Μακεδονία και την Κεντρική Μακεδονία, τις περιοχές της ελληνικής επικράτειας με το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής, β) της απόστασης του μεριδίου τους από τα αντίστοιχα μερίδια των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους, γ) της σταθερότητας των μεριδίων αυτών, και δ) του γεγονότος ότι αφενός οι παραγωγοί εξακολουθούν να είναι κατακερματισμένοι, με αποτέλεσμα να μη διαθέτουν διαπραγματευτική ισχύ και αφετέρου οι τιμές παραγωγού φαίνεται να καθορίζονται μονομερώς από τον ισχυρότερο αγοραστή νωπού αγελαδινού γάλακτος, ήτοι τις εταιρείες ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, η ΕΑ κρίνει ότι τα βασικά συμπεράσματα της ανάλυσης της Ενότητας IV της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της σχετικά με τη δομή των αγορών που αφορούσε η από 15.2.2017 γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση μεταξύ των εταιρειών ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, συνεχίζουν να ισχύουν μέχρι και την έκδοση της απόφασης^{69, 70}.

⁶⁶ Βλ. σχετικά Φώτης Π. (2015) Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επενδύσεων, σελ. 421-423.

⁶⁷ Βλ. σχετικά την υπ' αρ. 657/2020 απόφαση της ΕΑ, παρ. 343, υπ. 453.

⁶⁸ Ο.π., σελ. 10.

⁶⁹ Σημειώνεται ότι η διαπίστωση της δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης είναι το νομικό τεστ στο πλαίσιο αξιολόγησης συγκεντρώσεων υπό τα άρθρα 5-10 του ν. 3959/2011. Εν προκειμένω, η υπόθεση εισήχθη στην Ολομέλεια με τη διαδικασία του άρθρου 15 του ν. 3959/2011, αντικείμενό της δε είναι αποκλειστικώς και μόνο η «...αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά...», όπερ και περιλαμβάνεται στην παρούσα, στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώνεται ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού του έτους 2016 εξακολουθούν να υφίστανται και κατά το 2018. Συνεπώς, η ΕΑ δεν διαπιστώνει δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στην παρούσα όχι γιατί όπως ισχυρίζονται τα μέρη «... [ο]πότε αφού σωστά δεν διαπιστώνεται η δεσπόζουσα αγοραστική ισχύ και πώς θα μπορούσε άλλωστε μα αθροιστικό μερίδιο αγοράς [...],...», αλλά γιατί όπως και τα μέρη σημειώνουν δεν είναι αντικείμενο εξέτασης της παρούσας. Άλλωστε, όπως αναφέρεται ανωτέρω, η διαπίστωση αυτής προκύπτει έμμεσα από το γεγονός ότι η δομή της υπό εξέταση αγοράς δεν έχει μεταβληθεί ουσιαστικά κατά το έτος 2018 σε σχέση με το έτος 2016. Σχετικά με τον ανωτέρω ισχυρισμό των μερών, βλ. την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 15.

⁷⁰ Για την σχετική θεωρητική ανάλυση, πρβλ. υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, Μέρος Α', Ενότητα IV. και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

91. Τα μέρη πρόβαλαν σειρά ισχυρισμών προς υποστήριξη της θέσης τους ότι η ισχύς της Αναληφθείσας Δέσμευσης δεν πρέπει να παραταθεί, και ότι αυτή δεν είναι αποτελεσματική⁷¹.

92. Τα επιχειρήματα των μερών σχετικά με την αύξηση της διαπραγματευτικής ισχύος των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και την ευχέρεια μετακίνησης των παραγωγών, δεν επαληθεύθηκαν, όπως ήδη αναλύθηκε ανωτέρω⁷². Αντιθέτως, όπως προπαρατέθηκε, ιδιαίτερα ευχερής απεδείχθη η δυνατότητα μετακίνησης των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ μεταξύ γαλακτοπαραγωγών⁷³.

93. Εξάλλου, το επιχείρημα των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ ότι η Αναληφθείσα Δέσμευση και τυχόν παράταση της ισχύος της θα μπορούσε να οδηγήσει σε επιδείνωση της ποιότητας του παραλαμβανόμενου από τις ως άνω εταιρείες νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς δήθεν παρέχεται αντικίνητρο στους παραγωγούς ως προς τη βελτίωση της ποιότητας του γάλακτος λόγω της εξασφαλισμένης ελάχιστης εγγυημένης τιμής, είναι αβάσιμο, καθώς οι εταιρείες έχουν τη δυνατότητα να διακόψουν τη συνεργασία με τους παραγωγούς⁷⁴ οι οποίοι διαθέτουν χαμηλής ποιότητας γάλα, αλλά και να πριμοδοτήσουν με επιπλέον τιμή το καλής ποιότητας γάλα. Αντίθετα με τον σχετικό ισχυρισμό των μερών, οι δεσμεύσεις δεν απαγορεύουν στα μέρη να διακόψουν τη συνεργασία τους με παραγωγούς, εφόσον αυτή συνάδει με τις κείμενες διατάξεις. Στόχος του όρου Α.1.4. ii. των δεσμεύσεων, στον οποίο αποτυπώνεται το αυτόνομο, είναι η μη καταστρατήγηση της δέσμευσης για την καταβολή της ελάχιστης εγγυημένης τιμής. Η δε συνέχιση της συνεργασίας της ΔΕΛΤΑ με παραγωγούς παρά το γεγονός ότι δεν χρειάζεται την εισκόμιση ποσοτήτων γάλακτος από αυτούς, όπως ισχυρίζεται, αφορά καθαρά σε επιχειρηματική επιλογή της εταιρείας και όχι σε επιβολή υποχρέωσης απορρέουσας από τις δεσμεύσεις⁷⁵. Επισημαίνεται επίσης ότι η ανταλλαγή προμηθευτών, όπως ισχυρίζονται τα μέρη⁷⁶, μεταξύ των μερών, δεν θα ήταν απλώς μια παράκαμψη, αλλά στην ουσία θα ήταν καταστρατήγηση της δέσμευσης και αντίθετη ως προς τον όρο Α.1.4. ii των δεσμεύσεων περί διακοπής συνεργασιών με παραγωγούς εφόσον αυτό συνάδει με τις κείμενες διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι τα μέρη δεν προέβησαν σε καταστρατήγηση της δέσμευσης δε συνιστά λόγο μη παράτασής της.

94. Ο ανωτέρω ισχυρισμός δεν επαληθεύεται και από τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Υπηρεσίας. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία η ΔΕΛΤΑ [...]». Αυτό δε συνάδει με τον ανωτέρω προβαλλόμενο ισχυρισμό της ότι διαθέτει, εξαιτίας της κρινόμενης δέσμευσης, πλεονάσματα γάλακτος. Επίσης, η ΔΕΛΤΑ, η οποία θέτει ως προϋπόθεση παραλαβής του γάλακτος την υψηλή ποιότητά του βάσει των προδιαγραφών της, εξακολουθεί να παραλαμβάνει το παραδιδόμενο γάλα, γεγονός που

⁷¹ Βλ. Κεφ. III.1 της παρούσας.

⁷² Βλ. παρ. 76 επ της παρούσας.

⁷³ Πρβλ. παρ. 69 της παρούσας.

⁷⁴ Βλ. και όρο Α.1.4 ii των Δεσμεύσεων στην Ενότητα Ι.2 της παρούσας.

⁷⁵ Βλ. παρ. 30 και 82, της παρούσας.

⁷⁶ Βλ. σχετικά το υπ' αρ. 584/14.10.2019 προσθήκη των μερών, σελ. 9.

οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε επιδείνωση στην ποιότητα αυτού. Παράλληλα, η ποιότητα του γάλακτος της ΜΕΒΓΑΛ, με βάση στοιχεία της ίδιας, [...] ⁷⁷ ότι τυχόν υποβαθμισμένη ποιότητα του γάλακτος της ΜΕΒΓΑΛ δε συνδέεται αιτιωδώς με την εφαρμογή της Δέσμευσης ⁷⁸.

95. Εξάλλου, η ΔΕΛΤΑ προβάλλει σειρά ισχυρισμών, με τους οποίους ασκείται κυρίως κριτική στο υπέρμετρο και δυσανάλογο της Δέσμευσης σε σχέση με τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει. Ως προς τον ισχυρισμό αυτό, επισημαίνεται ότι τα ίδια τα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της ΔΕΛΤΑ, πρότειναν την ανάληψη, μεταξύ άλλων, της συγκεκριμένης Δέσμευσης για να αρθούν οι σχετικοί προβληματισμοί της ΕΑ στο πλαίσιο γνωστοποίησης της απόκτησης κοινού ελέγχου επί της ΜΕΒΓΑΛ από τη ΔΕΛΤΑ και μετόχους της ΜΕΒΓΑΛ, οποιαδήποτε δε κριτική ως προς την καταλληλότητά της είναι πλέον όψιμη και αλυσιτελής. Αντίστοιχα ισχύουν ως προς την κριτική που ασκεί η ΔΕΛΤΑ ως προς τον πολύπλοκο χαρακτήρα της Δέσμευσης και των σχετικών υπολογισμών, αλλά και ως προς το υψηλό οικονομικό κόστος, που συνεπάγεται η εφαρμογή της.

96. Κατά τα λοιπά, ως προς το γεγονός ότι η Δέσμευση περιορίζει, κατά την κριτική που ασκεί η ΔΕΛΤΑ, την αυτόνομη διαμόρφωση των τιμών παραγωγού από τις ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ και οδηγεί στον καθορισμό των τιμών τους σε συνάρτηση με τις τιμές των ανταγωνιστών τους, σημειώνονται ότι, κατά την υπ' αρ. 650/2017 απόφαση της ΕΑ, οι ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ θα αποκτούσαν, σε συνέπεια της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, και άρα θα είχαν τη δυνατότητα να δρουν αυτόνομα και ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες και τους προμηθευτές ⁷⁹, έπρεπε να διασφαλισθεί, προκειμένου να εγκριθεί η συγκέντρωση, ο περιορισμός της δυνατότητας αυτής, στο πλαίσιο δε αυτό ανελήφθη η υπό αξιολόγηση Δέσμευση. Ως εκ τούτου, η ως άνω κριτική της ΔΕΛΤΑ ασκείται αλυσιτελώς.

97. Ο δε ισχυρισμός της ως άνω εταιρείας ότι η ελάχιστη εγγυημένη τιμή λαμβάνει υπόψη την τιμή, όχι μόνο του συμβατικού, αλλά και του βιολογικού γάλακτος, [...] είναι αόριστος και αναπόδεικτος, σε κάθε δε περίπτωση, εάν όντως ισχύει, όφειλε η εταιρεία να υποβάλει αίτημα για εξαίρεση του βιολογικού αγελαδινού γάλακτος κατά το χρόνο διαμόρφωσης του περιεχομένου της Δέσμευσης ⁸⁰.

98. Περαιτέρω, ο ισχυρισμός της ΔΕΛΤΑ ότι η εφαρμογή της Δέσμευσης οδηγεί σε καθεστώς ανεπαρκούς λειτουργίας του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι ο ρυθμός εξέλιξης των τιμών, στις οποίες αγοράζουν οι ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ, επηρεάζεται από αγοραστές με ισχυρή αγοραστική δύναμη ανά νομό, παραβλέπει τη διαπίστωση της υπ' αρ. 650/2017 απόφασης της ΕΑ ότι ως προς τους νομούς που καλύπτονται από τη Δέσμευση, είναι ακριβώς οι ως άνω εταιρείες (ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ) που διαθέτουν τη σημαντικότερη αγοραστική ισχύ.

⁷⁷ Πρβλ. παρ. 30 της παρούσας.

⁷⁸ Βλ. άποψη της ΜΕΒΓΑΛ στις παρ. 54 και 55 της παρούσας.

⁷⁹ Πρβλ. ενδεικτικώς, C-85/76, Hoffman La Roche, σκ. 4.

⁸⁰ Βλ. σχετ., μεταξύ άλλων, και την 80η Συνεδρίαση της ΕΑ, Πρακτικά της 22ης Οκτωβρίου 2019, σελ. 32-33. Σε σχετική ερώτηση για το βιολογικό γάλα «...[...]» τα μέρη απάντησαν ότι «[...]».

99. Εξάλλου, ως προς την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της Δέσμευσης και των επιπτώσεων τυχόν παράτασης της ισχύος της, η πλειοψηφία των ερωτηθεισών γαλακτοβιομηχανιών [...] εκφράζουν θετικές απόψεις, οι οποίες συνοψίζονται στην εκτίμηση ότι η Δέσμευση προσφέρει δίχτυ προστασίας στους παραγωγούς, και οι λοιπές [...] τηρούν μάλλον ουδέτερη στάση. Ιδίως η εταιρεία [...], η οποία καταρχήν εκτιμά ότι η Δέσμευση ενισχύει τη διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών, επιφυλάσσεται ως προς την παράταση της ισχύος της, «αν στην εν λόγω διετία που εφαρμόστηκε η Δέσμευση παρατηρείται μείωση είτε/και των παραγόμενων ποσοτήτων είτε/και χειροτέρευση της ποιότητας», καθώς εκτιμά ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις «η τυχόν παράταση της Δέσμευσης θα επιτείνει την κατάσταση αυτή...». Υπενθυμίζεται, ωστόσο, σχετικώς ότι κατά τη διετία, κατά την οποία εφαρμόστηκε η Δέσμευση παρατηρήθηκε αύξηση, και όχι μείωση των παραγόμενων ποσοτήτων, ενώ, όπως ήδη αναφέρθηκε ⁸¹, η ποιότητα του παραγόμενου γάλακτος δε φαίνεται να επηρεάστηκε από την εφαρμογή της Δέσμευσης.

100. Ενόψει όλων των ανωτέρω, τόσο από την ανάλυση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης σε σχέση με τη δομή της αγοράς παροχής νωπού αγελαδινού γάλακτος, όσο και από τις απόψεις των ανταγωνιστών των μερών στην εν λόγω αγορά, αλλά και φορέων της αγοράς και όχι μόνο όπως ισχυρίζονται τα μέρη «..... [...].....» ⁸², η ΕΑ κρίνει ότι η ισχύς της Αναληφθείσας Δέσμευσης ως προς την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος πρέπει να παραταθεί για ένα επιπλέον έτος, ήτοι από την 21.10.2019 έως την 20.10.2020, αφενός για να ενισχυθεί έτι περαιτέρω η διαπραγματευτική θέση των γαλακτοπαραγωγών έναντι των ΔΕΛΤΑ - ΜΕΒΓΑΛ και αφετέρου διότι εκτιμάται, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση της Υπηρεσίας και με την επιφύλαξη της μη εφαρμογής έως σήμερα της Δέσμευσης από τη ΜΕΒΓΑΛ, ότι η Δέσμευση, κατά το τμήμα της που εφαρμόστηκε, υπήρξε αποτελεσματική.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, ομόφωνα αποφάσισε:

Α. Την παράταση της ισχύος της δέσμευσης Α.1 - Α.1.1 που προβλέπεται στην υπ' αρ. 650/2017 απόφαση για ένα ακόμα έτος, ήτοι από την 21.10.2019 έως την 20.10.2020. Με τη λήξη του έτους, κατά την οποία ισχύει η ως άνω δέσμευση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα προβεί σε αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δέσμευσης αυτής και των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά, και θα αποφανθεί υπέρ της άρσης της, ή της παράτασης της ως άνω δέσμευσης για χρονικό διάστημα όχι πέραν του ενός έτους.

Β. Την εκκίνηση έλεγχου συμμόρφωσης επί της εφαρμογής της ως άνω δέσμευσης από τα μέρη.

Η απόφαση εκδόθηκε την 18η Δεκεμβρίου 2019.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΝΟΣ

⁸¹ Πρβλ. παρ. 94 της παρούσας.

⁸² Βλ. σχετικά το υπ' αρ. 567/2.10.2019 Υπόμνημα των μερών, σελ. 10.

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

